

L'ús del Museu Comarcal de Manresa (2013 - 2014)

Queralt Casado Pardo

Tutor: Gabriel Alcalde Gurt

Projecte final del Màster
Gestió del Patrimoni Cultural en l'Àmbit Local

Universitat de Girona - setembre del 2014

Aquest treball no hauria estat possible sense el suport i la col·laboració de moltes persones que m'agradaria citar i a qui vull donar les gràcies:

en primer lloc a les dues persones que m'han tutoritzat el treball, en Gabriel i en Francesc, per tots els comentaris, aportacions i correccions fetes i per obrir-me les portes del museu i haver-me facilitat l'accés a tota la informació necessària per dur-lo a terme;

també al personal del Museu Comarcal de Manresa i del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, amb qui he compartit moltes hores al llarg de tot el temps en què he estat realitzant enquestes i que m'han ajudat en tot allò que he necessitat;

a l'Aleix, la Betlem i la Txell, pel suport en la realització d'enquestes, les correccions del treball i per tota la resta de coses que han fet per mi (entre les quals hi ha hagut la titànica tasca d'aguantar-me durant tots els mesos que ha durat el treball);

i finalment, però no per això menys important, a totes les persones que han dedicat part del seu temps a respondre les enquestes i a participar a les trobades realitzades per a aquest treball.

* Totes les fotografies que apareixen en aquest treball han estat realitzades per mi mateixa.

Índex

Introducció i motivacions	03
1. Objectius	04
2. Els estudis de públic	05
3. Metodologia	08
4. El Museu Comarcal de Manresa	11
4.1. Orígens i evolució	11
4.2. Els espais	12
4.3. Context polític, institucional i organitzatiu	13
4.3.1. Els plans directors i la missió del museu	14
4.3.2. El model de gestió actual	17
5. Anàlisi de l'ús del Museu Comarcal de Manresa	20
5.1. Públic	23
5.1.1. Exposició permanent	25
5.1.2. Exposicions temporals i Espai Memòries	30
5.1.3. Centre d'Interpretació del Carrer del Balç	31
5.2. Grups de discussió	35
5.3. No-públic	40
6. Conclusions	42
Bibliografia	47
Annexos	50

Introducció i motivacions

Des de fa anys en àmbits museístics es considera que els museus i altres equipaments patrimonials han de ser centres al servei de la societat i el Museu Comarcal de Manresa (MCM) no n'ha quedat al marge. En la seva presentació al web es defineix precisament com una “institució al servei de la societat”. Perquè això es compleixi, però, cal saber quina és i com s'estableix la relació entre el centre en qüestió -en el cas que ens ocupa el Museu Comarcal de Manresa- i la societat a la qual vol servir.

La meua vinculació al Museu Comarcal de Manresa s'inicia de manera conscient i voluntària l'any 2008, amb la realització d'unes pràctiques durant la llicenciatura. Des d'aquell moment no m'he desvinculat del MCM, ja que poc temps després vaig començar a dur a terme algunes de les activitats didàctiques per a públic escolar del seu Servei Educatiu, més tard vaig entrar a formar part de l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa i actualment he escollit aquest equipament per al present treball de fi de màster.

Vull deixar clar, doncs, que la meua relació amb el Museu Comarcal de Manresa no és asèptica, sinó que al llarg d'aquest temps he anat formant una opinió sobre què funciona millor, què pitjor i com es podria millorar. També n'he anat sentint altres, d'opinions, provinents de companyes de feina i estudis, de treballadors/es del museu i de sectors propers i d'alguns (pocs) manresans sobre què és i què hauria de ser el MCM o què hauria de fer per apropar-se a un públic més ampli.

Això em fa pensar en les paraules d'un professor que vagi tenir ja fa anys i que deia que no hem de “creure” ja que la creença es basa en la fe, que el què cal tenir són opinions formades a partir de dades i fets. En el meu cas les opinions prèvies a la realització d'aquest estudi estarien basades en unes dades intuïtives o impressions, que es podrien considerar quasi de creença i, per tant, no volia realitzar un treball basat només en impressions.

Aquest, doncs, és el punt de partida del treball que presento a continuació: les dades que ens indiquen el tipus de públic que visita el MCM i l'opinió que en tenen, les del no-públic i les de grups d'interès de l'entorn del museu i que permetran conduir a una opinió formada i contrastada de què és o què hauria de ser el Museu Comarcal de Manresa.

1. Objectius

No és el primer cop que s'intenta fer un estudi de públic del Museu Comarcal de Manresa, però cap dels intents anteriors no ha acabat reeixint i, per tant, no es tenen gaire dades de les persones usuàries de l'equipament. Pel què fa al no-públic no s'han recollit mai dades d'aquest segment de població.

És per això que aquest treball representa, sobretot, un punt de partida que s'hauria d'anar desenvolupant amb futurs estudis que ampliïn l'àmbit d'estudi a nivell comarcal o que analitzin nous aspectes de la relació de l'equipament amb la societat, des de l'òptica del seu retorn social i del valor públic que tenen (*Evaluación...*, 2013; SUBIRATS et al., 2008), per exemple.

Els objectius generals del present treball són:

- recollir i analitzar informació qualitativa i quantitativa sobre l'ús del Museu Comarcal de Manresa.
- poder usar la informació obtinguda en la gestió del Museu Comarcal de Manresa.

Els objectius específics plantejats a partir dels anteriors són conèixer:

- la freqüentació del Museu Comarcal de Manresa i dels equipaments dependents.
- les característiques del públic del Museu Comarcal de Manresa i dels equipament que en depenen.
- la relació del Museu Comarcal de Manresa amb els seus grups d'interès.
- les característiques del no-públic del Museu Comarcal de Manresa.

2. Els estudis de públic

“Los dos pilares que dan sentido a la existencia de una institución de carácter museístico son el patrimonio que alberga y el público que lo visita” (“Editorial”, 2008).

Els estudis de públic són aquells que es dediquen a analitzar diversos aspectes relacionats amb aquest element clau dels museus i altres equipaments patrimonials. Cal tenir en compte que, essent l'element a estudiar la persona que visita l'equipament i no l'equipament en si, les disciplines que intervenen en aquest tipus d'estudis no es limiten als àmbits de la museografia, sinó que també hi ha aspectes metodològics i teòrics provinents de la sociologia, la psicologia...

Segons Bitgood hi ha 5 àrees d'investigació en relació als estudis de públic (PÉREZ SANTOS, 2000, 2008b):

- Anàlisi de públic: en què s'investiguen les característiques dels visitants actuals i potencials de l'equipament.
- Avaluació d'exposicions: dedicada a la interacció entre les característiques del visitant i del context expositiu.
- Avaluació d'activitats del museu: dins la qual s'engloben les avaluacions de públic potencial.
- Avaluació per al disseny dels serveis generals: vinculada al tipus d'informació que necessiten els visitants a l'hora de planificar la seva visita i localitzar els elements d'interès, així com a aspectes físics i ambientals de l'entorn museístic.
- Avaluació de l'atenció donada al visitant: en què s'analitza la interacció entre el visitant i el personal de primera línia de l'equipament.

Totes les avaluacions, a més, estan condicionades pel moment en què es troba l'exposició quan es realitzen; per tant, hi ha avaluacions prèvies, formatives, sumatives i correctives (ASENSIO i POL, 2002; HOOPER-GREENHILL, 1998; PÉREZ SANTOS, 2000...):

- Avaluació prèvia: és la que es realitza abans del disseny de l'exposició i amb la qual s'estudien els coneixements previs dels visitants. Cal definir, també, les característiques dels visitants als quals va dirigida l'exposició.
- Avaluació formativa: executada durant el disseny de l'exposició. Avalua la reacció dels visitants a les versions temporals d'elements de l'exposició i s'usa per resoldre problemes pràctics i conceptuals.

- Avaluació sumativa: és la que es duu a terme quan l'exposició ja està instal·lada i oberta al públic i serveix per a veure com funciona l'exposició, com és usada o com aprenen els visitants.
- Avaluació correctiva: realitzada després de l'obertura de l'exposició, tal com passa amb la sumativa, però amb objectius diferents que aquesta, ja que allò que pretén és identificar problemes i fer canvis per a corregir-los.

Sovint s'han relacionat aquests diversos moments amb unes tècniques o altres, però les tècniques d'avaluació en realitat haurien de seleccionar-se en funció del tipus d'informació a avaluar, del què es farà amb aquesta informació i dels mitjans dels quals es disposa (PÉREZ SANTOS, 2008b: 54). En un mateix estudi, a més, es pot combinar l'ús de diverses tècniques en funció, precisament, de les condicions anteriorment anomenades. La majoria de tècniques es poden englobar en dues grans tipologies: les d'observació i els autoinformes (ASENSIO et al., 2001; PÉREZ SANTOS, 2000, 2008b; RIBAS, 1995...).

Les tècniques d'observació i seguiment, tal com indica el seu nom, tenen com a objectiu l'anàlisi del comportament dels visitants mentre realitzen la visita, els recorreguts que realitzen, el temps que inverteixen, quins elements els atrauen més i les actituds que adopten davant dels diversos elements.

Dins els autoinformes trobem diverses tècniques:

- els qüestionaris, que poden ser realitzats per un enquestador o que poden ser autoadministrats i que siguin respostos directament per la persona enquestada. Tot i que es sol recomanar que les preguntes siguin curtes, clares i tancades per la facilitat de categorització, no és fàcil trobar un estudi de públic realitzat en museus o espais patrimonial on totes les preguntes presentin aquesta característica;
- les entrevistes en profunditat, que aporten informació més qualitativa que no pas els qüestionaris, però que, per la inversió de temps i personal, normalment recullen una mostra més petita i, per tant, menys representativa;
- i els grups de discussió, en què a través de la confrontació d'idees a partir d'unes qüestions preestablertes entre els membres del grup es pot obtenir informació qualitativa respecte els temes a avaluar.

Altres aspectes rellevants de les avaluacions són l'elecció de la persona que ha de realitzar l'avaluació, si ha de ser interna o externa a l'equipament, o la realització del disseny de la mostra, que pot fer-se a través d'un mètode aleatori simple o estratificat.

El mostreig aleatori simple s'utilitza quan totes les unitats tenen una mateixa probabilitat de passar a formar part de la mostra, i l'estratificat quan els elements de la població són homogenis respecte a la característica a estudiar. Tant en un cas com en l'altre, però, cal establir un mètode a partir del qual es seleccionin els individus i que n'eviti l'elecció, de manera conscient o no, a l'atzar.

Totes aquestes consideracions, doncs, han d'estar regides per una formulació adequada d'objectius i hipòtesis, que han d'establir què és el què volem saber (característiques dels visitants, interacció dels visitants amb l'exposició...) i per què ho volem saber (millora dels recorreguts, afinar les activitats a oferir...), i a partir de les quals arribarem al com ho podem saber (qüestionaris, entrevistes, grups de discussió...).

3. Metodologia

Per a poder realitzar l'estudi de públic s'ha optat per treballar a partir de diverses tècniques, ja que això permet assolir millor els objectius establerts i obtenir informació més contrastada i completa en no estar condicionat per les problemàtiques concretes de cada una de les tècniques (ALCALDE i RUEDA, 2004: 17).

En el cas que aquí analitzem es tracta d'un tipus d'avaluació sumativa (ALCALDE i RUEDA, 2004; PEREZ, 2000; RIBAS, 1995), que es caracteritza per efectuar-se amb l'equipament a estudiar en funcionament. En el cas que ens ocupa, aquesta característica seria compartida pels tres espais en què s'ha fixat el focus de l'estudi: el Museu Comarcal de Manresa, l'Espai Memòries i el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç. L'objectiu d'aquest tipus d'avaluació és obtenir informació sobre el funcionament de l'equipament i l'assoliment dels seus objectius.

Les enquestes realitzades al MCM s'han realitzat amb un mètode aleatori simple durant 20 dies d'obertura al públic¹ de novembre a juliol. El fet d'haver inclòs mesos d'estiu en l'estudi permet constatar si les característiques del públic varien en funció de l'estació. Així doncs, s'han realitzat 34 enquestes, que representen el 6,20% del total de visitants individuals majors de 16 anys del període estudiat. Amb una confiança del 95%, l'error mostral seria del 16,29%. Abans d'inciar el procés d'enquesta es va realitzar una prova sobre una desena de persones per comprovar que les preguntes s'interpretessin correctament i que les respostes s'ajustessin als objectius de les preguntes.

Per a l'elecció de la persona enquestada s'ha optat per establir que sigui la primera cada cinc minuts.

Cal tenir en compte que els 20 dies escollits per a realitzar les enquestes s'han alternat en les dues seus en què s'ha realitzat l'estudi, coincidint en el cas del MCM i de l'Espai Memòries i realitzant-se en un dia diferent les del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç.

L'enquesta ha estat realitzada per un enquestador de manera oral i anotant les respostes a la sortida de la visita. S'ha volgut evitar l'enquesta autoadministrada perquè, tot i que el seu principal avantatge és el d'invertir un temps menor en la seva realització, els resultats tendeixen a ser esbiaixats, tant pel que fa al mostreig com a les respostes, que més fàcilment es deixen en blanc o es responen de forma vaga, incompleta o incorrecta (PÉREZ SANTOS, 2000; 108). La majoria d'enquestes han estat realitzades per mi i per la Betlem Pascual, però també s'ha comptat amb la col·laboració del personal del MCM, havent-ne realitzat els conserges Maria Giralt i Antoni Garcia.

1 Durant l'any 2013 els dies d'obertura al públic eren els divendres, dissabtes i diumenges, durant el 2014 s'ha optat per obrir al públic els dissabtes (de 10 a 14h. i de 17 a 20h.) i diumenges (de 10 a 14h.) i entre setmana només s'obre al públic amb reserva prèvia.

Les enquestes, on s'han combinat les preguntes tancades amb les obertes per a aquelles qüestions amb respostes difícils de categoritzar *a priori*, s'han estructurat en tres parts: una primera part de caràcter sociodemogràfic, una segona part centrada en la visita a l'equipament i una última part més general sobre coneixement dels elements patrimonials de la ciutat de Manresa i sobre hàbits de visita a museus (vegeu l'Annex 1).

A part de l'exposició permanent del MCM es van fer enquestes en dos altres espais vinculats al Museu Comarcal de Manresa. Un d'ells va ser l'Espai Memòries, la temporada del qual va finalitzar el desembre de 2013 i que no va tornar a obrir les portes com a tal. Les enquestes realitzades dins aquest període d'obertura, en no ser representatives s'han acabat descartant en el present estudi. L'altre espai on s'han realitzat enquestes és el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç (CI del Carrer del Balç) adaptant el model d'enquesta utilitzat en el MCM. Dins el període en què s'ha realitzat l'estudi s'han fet 78 enquestes, que representen el 4,47% del total de visitants individuals majors de 16 anys de l'espai amb un error mostral del 10,85%.

Les enquestes al públic del CI del Carrer del Balç han estat realitzades per mi mateixa i per l'Aleix Solé.

A part de les enquestes realitzades a les persones visitants del MCM, i ampliant el camp d'estudi, s'han realitzat entrevistes a diversos grups de discussió (*focus groups*). El seu objectiu ha estat recollir la informació provinent de persones de l'entorn del MCM i potencialment usuàries d'aquest, no només a nivell individual, sinó com a representants dels col·lectius dels quals formen part.

S'han realitzat 3 trobades amb 3 o 4 assistents a cadascuna que han estat moderades per mi mateixa a partir d'un esquema de qüestions elaborat prèviament i que han estat enregistrades per a poder treballar el seu contingut a posteriori. Aquestes trobades s'han realitzat amb membres de diverses èpoques de l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa, fundada el 1998; amb agents turístics de la ciutat; i amb professorat de centres d'ensenyament primari i secundari de la ciutat.

El fet d'haver treballat conjuntament amb el personal del MCM i del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç en la realització de les enquestes va conduir a la decisió de no constituir un grup de discussió propi del personal.

Tal com ja s'ha comentat anteriorment i tractant-se d'un equipament municipal, el MCM està condicionat per les polítiques de l'Ajuntament, així que també s'ha parlat de manera separada amb els diversos grups que actualment conformen el ple de l'Ajuntament de Manresa sobre els usos actuals i futurs del MCM i de l'Espai Memòries i la relació del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç amb l'administració local.

Finalment, s'han realitzat enquestes a la població de Manresa per conèixer el seu grau de coneixement del Museu Comarcal de Manresa i determinar quines d'elles són usuàries potencials i quines es poden considerar com a no-públic. Han estat un total de 100 enquestes realitzades per mi mateixa en una zona cèntrica de la ciutat de Manresa, la plaça sant Domènec, situada a l'eix comercial de la ciutat i transitada a peu per persones de qualsevol barri de la ciutat. Com que l'objectiu era poder enquestar a població local es va optar per realitzar-les durant 10 dies laborables al llarg dels diversos mesos en què es va estar realitzant el treball, essent fetes, doncs, en dies no coincidents amb l'obertura dels equipaments al públic general. L'elecció de les persones a enquestar va ser aleatòria, escollint la cinquena persona que passava per davant del punt escollit.

Pel que fa al contingut de les enquestes s'ha seguit el mateix esquema tripartit que en les realitzades al MCM i al Centre d'Interpretació del Carrer del Balç amb una primera part de caràcter sociodemogràfic, una segona centrada en el coneixement dels equipaments a estudiar i una tercera de caràcter més general sobre elements patrimonials de la ciutat i hàbits de visita a museus.

4. El Museu Comarcal de Manresa

4.1. Orígens i evolució

Els antecedents del què acabarà convertint-se en el Museu Comarcal de Manresa es poden trobar en la *Primera Exposición Artístico-Arqueológica Retrospectiva*, realitzada el 1882 i plantejada per un grup de prohoms de la ciutat vinculats al món de la indústria, la medicina i la política. Aquesta exposició és la que acabarà constituint la base per a la creació a l'edifici de l'Ajuntament de la ciutat de la *Biblioteca Pública, Museo Arqueológico y Exposición Artístico-industrial Permanente de Manresa*, amb un fons constituït principalment per les peces que havien format part de l'anterior exposició, així com donacions de particulars i institucions (*Actes...*, 1896).

Durant els primers mesos de la Guerra Civil s'inicien els treballs de salvaguarda de patrimoni religiós, les peces del qual s'ubicaren a l'edifici de la Cova de Sant Ignasi. Allí arribaren obres de tota la comarca i en aquells primers moments es va decidir convertir l'espai no només en magatzem, sinó en un Museu de Manresa i del Bages. El juliol de 1939, quasi sis mesos després de l'entrada de les tropes franquistes a la ciutat, des de l'ajuntament es crea el *Museo de Manresa*, agregat al Museo Arqueológico de Barcelona (TORRENT, 1991), el director del qual exercirà la seva direcció tècnica fins a la redacció del Pla de Museus de la Generalitat de Catalunya de 1991, quan es crea la figura del director del Museu Comarcal de Manresa, càrrec que des d'aquell moment fins a l'actualitat ha estat ostentat per en Francesc Vilà.

El febrer de 1977, i encara depenent del Museu Arqueològic el museu és reinaugurat sota l'actual nom de Museu Comarcal de Manresa. Des de llavors fins al moment actual, a part de l'exposició permanent han anat apareixent altres espais, dins i fora de l'edifici de l'antic Col·legi de sant Ignasi, com ara les sales d'exposicions temporals, l'Espai Memòries -inaugurat el 2010 i vinculat al Memorial Democràtic- o el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, que es va inaugurar el 2011.

Pel que fa al fons del MCM, té 7.672 fitxes informatitzades i unes 2.000 fitxes fetes sobre paper i pendents d'informatitzar, així com alguns fons encara pendents d'inventariar. En total s'estaria parlant d'uns 10.000 objectes, tenint en compte que alguns procedeixen de jaciments arqueològics i que ells sols ja contenen centenars d'altres objectes. La composició d'aquest fons és diversa, però destacarien les peces artístiques, que representen el 40% del total, el d'arqueologia, que seria el 20%, i el d'arts decoratives, amb un 18%².

Pel que fa a l'origen de les peces, les més nombroses són les provinents del municipi de Manresa, seguides de les del Pla de Bages i finalment

2 Totes les dades sobre el fons i els espais han estat proporcionades pel Museu Comarcal de Manresa.

de la resta de la comarca. De fora del Bages, l'arribada de peces està vinculada a la salvaguarda de patrimoni durant la Guerra Civil o com a fruit d'adquisicions de col·leccionistes manresans i tenen l'origen al Berguedà, al Solsonès i a la Segarra, principalment.

4.2. Els espais

El Museu Comarcal de Manresa té la seu a l'edifici de l'antic Col·legi de sant Ignasi, un gran edifici les sales del qual miren cap a un claustre central, però que té poques obertures en forma de portes o finestres a l'exterior. L'accés a l'edifici i al MCM es realitza a través des de la porta que es troba a la façana nord i que comunica amb la via Sant Ignasi. Aquest és un carrer amb moviment, principalment de trànsit rodat i presenta l'inconvenient de tenir una vorera estreta on manca un espai de recepció exterior, la qual cosa fa que l'entrada al MCM passi desapercibuda.

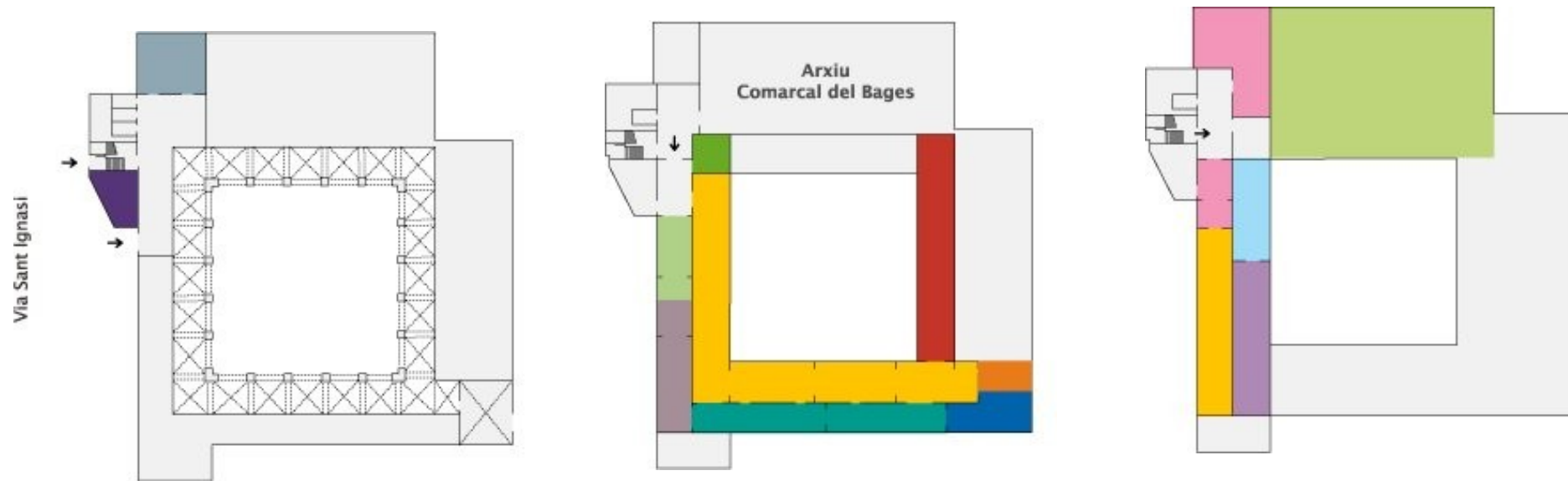

Figura 1. Les tres plantes del MCM. En colors les zones d'ús públic: a la planta baixa (esquerra) la recepció a l'entrada, la sala dels gegants al fons i el claustre al centre; a la primera planta (centre) les sales d'exposicions permanents; i a la segona planta (dreta) l'Espai Memòries en verd, sales d'exposicions temporals en rosa, una sala amb art barroc en taronja i administració i sala de consulta en tons blaus.

En aquesta seu principal el MCM disposa d'una zona de recepció, sala de jocs i activitats familiars i una petita sala dedicada a la imatgeria de la ciutat a la planta baixa. El primer pis és compartit entre l'Arxiu Comarcal del Bages i la sala d'exposició permanent, de 775 m², on s'exposa un 30% del fons del qual disposa. El recorregut és més o menys cronològic, iniciant-se en la formació geològica del Bages i avançant cap a la prehistòria, època antiga, edat mitjana, moderna (amb el Barroc i la Guerra de Successió), la història de la ciutat i la Guerra del Francès i els artistes contemporanis dels segles XIX i XX. Aquesta última sala, però, es troba entre la de la història de la ciutat i la del barroc, perdent-se així part del recorregut cronològic. A l'entrada de l'exposició permanent hi ha, també, una petita sala dedicada a l'escenògraf manresà Mestres Cabanes, que no s'inclouria dins l'itinerari més aviat lineal de les altres sales de l'exposició permanent.

El segon pis disposa d'una zona que fins al març de 2014 van ser les oficines i sala de consulta del museu i que, des de la marxa de l'Oficina de Turisme de l'edifici i el posterior trasllat de les oficines i recepció a la planta baixa i entresòl, necessita un replantejament del seu ús, que, probablement, acabarà sent expositiu. En aquest mateix nivell és on es poden trobar la sala d'exposicions temporals (100 m²) i la sala de l'Espai Memòries (450 m²) i que actualment també s'usa per a exposicions i instal·lacions artístiques de caràcter temporal. En aquest mateix nivell també hi ha un parell de sales de dimensions més petites i aïllades de la resta d'espais expositius amb dues col·leccions, l'Ars-Garriga Mir i la de la família Muncunill Roca.

Finalment, cal tenir en compte que el Museu Comarcal de Manresa, a part dels espais expositius de la seu principal també disposa d'una altra extensió al Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, que es troba a 350 metres de l'edifici de l'antic Col·legi de sant Ignasi. Aquest equipament té com a nucli un antic carrer cobert d'origen medieval i un casal que serveix de centre de recepció de visitants i amb una zona museïtzada amb panells i projeccions audiovisuals que expliquen la Manresa del segle XIV, el rei Pere III i la construcció de la Sèquia amb el miracle de la Llum.

4.3. Context polític, institucional i organitzatiu

El Museu Comarcal de Manresa és un equipament de titularitat municipal que depèn directament de l'Ajuntament, sense un organisme diferenciat, i això fa que sigui especialment sensible als canvis que es puguin produir en l'Equip de Govern³, tant pel que fa al partit polític que ocupa la regidoria de cultura, com per les voluntats del regidor pròpiament dit. Des del Museu, doncs, s'ha de procurar compaginar totes aquestes diverses voluntats amb la tasca de la institució, que ha de perdurar més enllà dels partits i les persones que passin per l'alcaldia i

3 La ciutat de Manresa ha estat majoritàriament governada pel PSC en solitari (1979-1987) o en coalicions amb ERC i ICV (1995-2011), amb parèntesis de governs de CiU (1987-1995 i 2011-actualitat).

regidoria. Tot i això, en algunes ocasions, la necessitat d'actualitzar la funció del museu s'ha conjuminat amb algunes de les voluntats anteriorment citades i ha donat lloc a nous plantejaments en forma de plans directors.

4.3.1. Els plans directors i la missió del museu

Amb el sorgiment de la figura del director del Museu Comarcal de Manresa coincidint amb la Llei de Museus de 1990, el 1991 s'encarrega a Carles Fargas i Antoni Garau un projecte museològic i estudi arquitectònic per a l'edifici i el museu, que quedarà obsolet 4 anys més tard amb la firma del conveni per a l'establiment de l'Arxiu Comarcal del Bages al mateix edifici de l'antic Col·legi de sant Ignasi, efectiu l'any 1999.

És en aquest moment quan es decideix fer un pla director per a l'edifici que fou realitzat el novembre de 1997 per *Stoa, propostes culturals i turístiques*.

En aquest pla es concebia l'edifici com a Centre Comarcal de Patrimoni Cultural, amb el Museu Comarcal de Manresa, l'Arxiu Comarcal del Bages, un centre cultural i una oficina d'informació turística. La missió d'aquest equipament hauria estat la de documentar, conservar i investigar el patrimoni cultural que testimonia el passat històric i el llegat artístic de la ciutat i la comarca, així com dinamitzar culturalment la comarca i promocionar la capitalitat cultural de la ciutat. Posa un èmfasi especial en el foment de la recerca i la investigació, així com en la comunicació per tal de sensibilitzar la població per incitar-la a participar en les activitats organitzades des del centre. També dóna importància a l'acció didàctica i el desenvolupament local entenent el museu també com un servei d'atenció a les escoles i un espai de formació integral.

Pel que fa als plantejament expositius, en aquest primer pla s'aposta per potenciar l'escultura barroca com a element distintiu del MCM, dedicant tota una ala de l'edifici a aquesta temàtica. D'altra banda també es plantegen altres espais expositius permanents, amb la ceràmica baix-medieval i l'arqueologia, així com un espai dedicat als estudis de perspectiva amb les obres de Josep Mestres Cabanes, escenògraf operístic manresà. En la resta d'espais s'apostava per la temporalitat a nivell d'exposicions itinerants i dels mateixos fons d'art del segle XX del MCM.

Figura 2. Sala d'art barroc: imatge actual i render del pla director de 1997.

A nivell de gestió es va optar per una gestió integral de l'edifici per part d'un equip de com a mínim onze persones i per la creació d'un consorci format per l'ajuntament, el consell comarcal i altres administracions o agents que volguessin formar-ne part.

Per a la viabilitat del projecte es va calcular que caldrien uns 25.000 usuaris a l'any pel que fa a les exposicions permanent i temporals i al servei didàctic, i uns 50.000 usuaris a l'any del total de serveis (jornades, conferències, cafeteria, etc.).

L'any 2003 es va realitzar el pla d'adequació arquitectònica, fet per *Sabaté & Espeche Associats* en consonància amb el pla director redactat cinc anys abans.

L'aplicació del pla director i de l'arquitectònic va ser limitada, ja que no es van fer les reformes aconsellades a la coberta de l'edifici, ni es va aconseguir una gestió global de l'edifici ni la constitució d'un consorci com a titular de l'equipament. Tampoc no es van assolir les xifres de

públic desitjades, tot i que aquest es va multiplicar pràcticament per 25, passant d'uns 500 usuaris a l'any a oscil·lar entre els 10.000 i els 15.000 usuaris. Això es va aconseguir en gran part per l'activació del servei educatiu i per l'inici de les relacions amb entitats i associacions de l'entorn vinculades a la cultura i al patrimoni, així com per l'activitat cada cop més regular d'exposicions temporals. Aquest fet va conduir a l'externalització del servei educatiu i al trasllat de les exposicions d'art al Centre Cultural del Casino, al centre de la ciutat. Tot i que actualment manté una certa vinculació amb el museu, aquest centre no en forma part i la gestió es realitza des de la regidoria de cultura.

Malgrat no haver assolit l'aplicació del pla director, però treballant de mica en mica en les línies que marcava, l'any 2009 la regidoria de cultura n'encarrega un de nou, aquest cop a *Transversal Producció i Gestió Cultural*.

Aquest nou pla de gestió de l'edifici respon a la voluntat de l'Ajuntament de traslladar l'Arxiu Comarcal a un altre edifici i ubicar en el del Col·legi de sant Ignasi l'Escola d'Art de Manresa, així com un nou espai de producció amb tallers d'art, d'imatge i so, de gravació, de tractament multimèdia i amb una residència d'artistes i creadors. Així doncs, es canvia la vocació del centre, enfocada més a la recerca en l'anterior plantejament, per convertir-lo en un espai de creació (passada, present i futura).

En aquest nou pla es detallen algunes línies estratègiques de cara al futur del centre, tot i que no se'n concreten ni la missió ni els objectius. Tampoc el tipus de gestió de l'equipament, que es contempla que s'especifiqui en un futur pla de gestió un cop aprovats el pla director i les seves línies estratègiques de futur. En aquest sentit s'apunta el fet que convindria que hi hagués una gestió conjunta de tot l'equipament i que cada espai hauria de tenir una persona coordinadora perquè es puguin comunicar entre elles en un Consell Tècnic de l'edifici i que també podria existir una comissió de seguiment política o mixta per a impulsar el nou projecte.

Pel que fa als projectes museològics i museogràfics, també realitzats per Transversal, van ser redactats en dos documents posteriors al pla director. S'abandonava l'anterior plantejament d'espais expositius autònoms, però entrellaçats i que mai es va arribar a dur a terme, per mantenir el discurs cronològic que va des de la prehistòria a la comarca fins al segle XX, tot argumentant l'elecció en el fet que es tracta d'un museu d'història. La proposta museogràfica també contempla que entre les diverses sales del museu hi hagi espais multimèdia per tal d'evitar el comportament passiu del visitant i allunyar el Museu Comarcal de Manresa de les propostes de museus locals convencionals. Una altra de les premisses principals que contempla el pla museogràfic és la intenció que el museu sigui didàctic i divertit per a tots els públics a part d'estar compromès amb la societat i obert al seu entorn més immediat, a la ciutat i a la seva àrea d'influència.

Cinc anys després d'haver-se realitzat aquest segon pla director i els projectes museològics i museogràfics, l'Arxiu Comarcal del Bages continua

a l'edifici de l'antic Col·legi de sant Ignasi sense tenir encara un nou destí i no hi ha perspectives que l'Escola d'Art s'instal·li a curt termini en aquest espai. El canvi més important a l'edifici ha estat la marxa de l'Oficina de Turisme, que s'ha traslladat a un local de la plaça Major.

Pel que fa a les sales d'exposicions, s'ha fet un rentat de cara a l'exposició permanent repintant i delimitant les diverses sales, creant nous panells explicatius i donant més importància a les sales dedicades a l'escultura barroca.

Al llarg d'aquests anys, a més, s'ha inaugurat un nou espai patrimonial de titularitat municipal a la ciutat, el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, un equipament amb la gestió externalitzada.

Figura 3. Exterior, claustre i Espai Memòries del Museu Comarcal de Manresa.

4.3.2. El model de gestió actual

Com ja s'ha vist el primer model de gestió apuntat en el pla director de 1997 no es va arribar a complir mai i en el segon pla no es feia cap proposta en ferm en aquest aspecte, tot deixant-ho de cara a la redacció d'un futur pla de gestió. Així doncs, la gestió del Museu Comarcal de Manresa, tal com ja s'ha apuntat més amunt, és directa des de l'Ajuntament. Això fa que no disposi de pressupostos diferenciats dels del consistori i que no pugui disposar d'ingressos propis.

Aquesta dependència directa de l'Ajuntament resta autonomia i immediata al Museu a l'hora d'organitzar activitats que requereixen pagament, ja que el nivell de burocratització i control de l'administració és molt elevat. És per això que sovint aquest tipus d'activitats s'organitzen a través de l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa que sí que disposa d'aquesta flexibilitat.

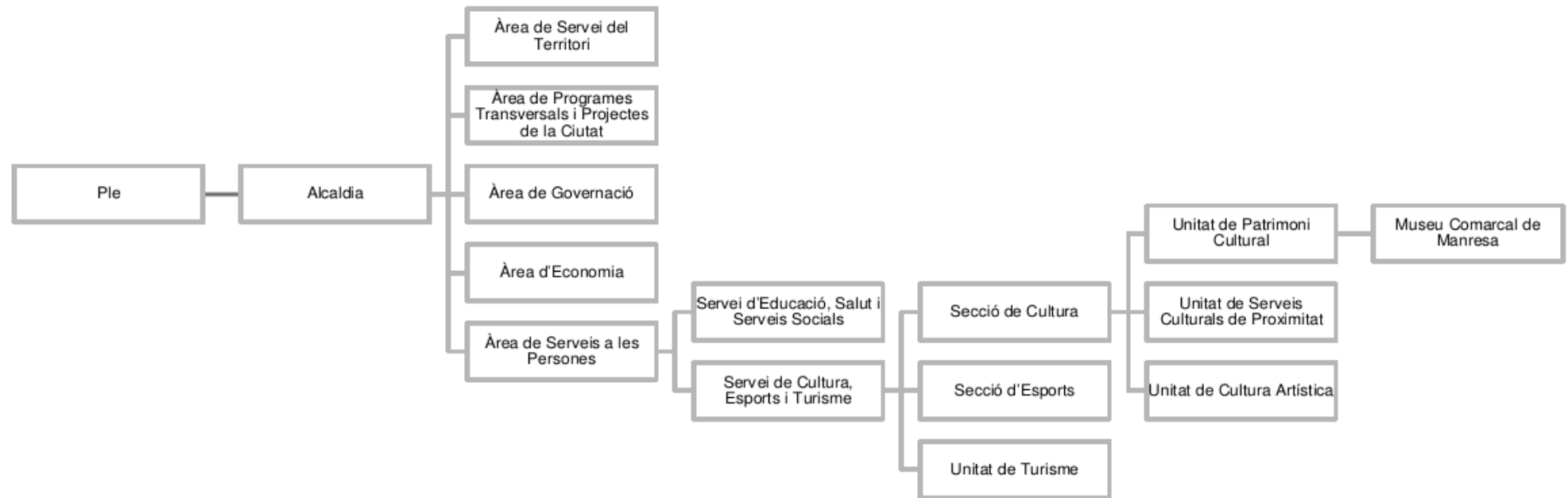

Figura 4. Organigrama de l'Ajuntament de Manresa on es pot veure de quines àrees, serveis i seccions depèn el Museu Comarcal de Manresa.

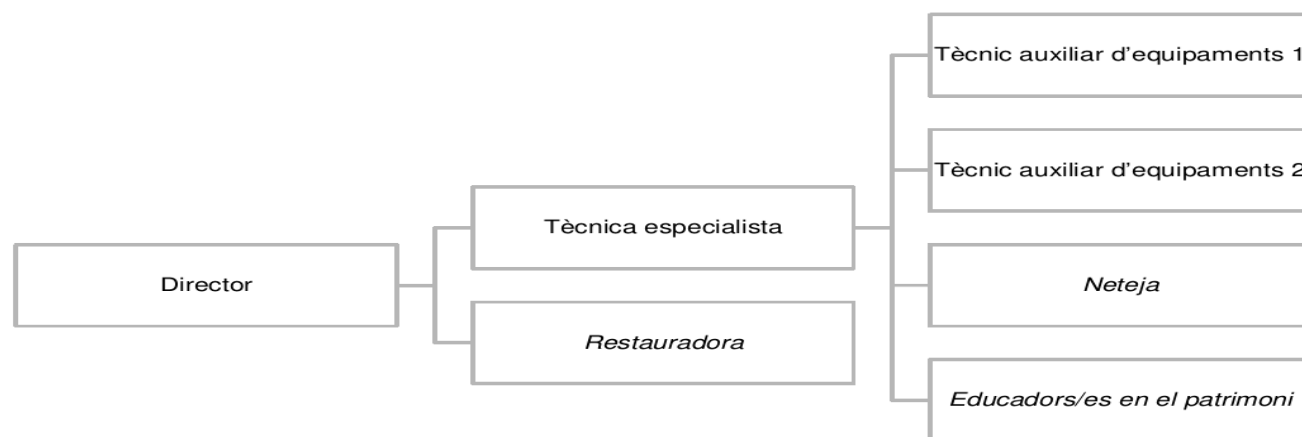

Figura 5. Estructura organitzativa del Museu Comarcal de Manresa (en cursiva els serveis externalitzats).

5. Anàlisi de l'ús del Museu Comarcal de Manresa

El Museu Comarcal de Manresa, com el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, reben persones diverses que arriben als seus espais amb objectius diferents que poden incloure des de la visita als espais visitables fins a l'ús de l'aula de consulta, passant també per l'assistència a actes externs a l'activitat del museu, però que s'organitzen en els seus espais. Això es fa especialment evident en el cas del Claustre del MCM, un espai obert al públic en el mateix horari del museu, però al qual es pot accedir de manera independent i que és usat per diversos tipus de col·lectius, des d'escoles que estan de sortida per l'entorn i que l'utilitzen com a espai d'esmorzar i lleure, fins a entitats de la ciutat, com el CAE (Centre d'Animació i Esplai) que cada any sol organitzar la Trobada de Casals d'estiu en aquest espai.

Això fa que el recompte d'usuaris d'aquests equipaments resulti complex, ja que usuari dels espais no sempre vol dir visitants d'aquests. És per això que, tot i que les següents dades presentades estan organitzades en funció dels diversos espais a visitar (sala d'exposicions permanents, sala d'exposicions temporals, aula de consulta, claustre i sala dels gegants, en el cas del MCM; visita al centre d'interpretació i visita només al carrer, en el cas del CI del Carrer del Balç), el nombre de visites que dona com a dades el MCM no distingeix entre les persones que visiten els espais de l'equipament i els usuaris assistents a altres tipus d'actes que es realitzen en els seus espais. Les primeres dades, però, presenten l'evolució del nombre d'usuaris del MCM en els últims deu anys sense distinció d'espais, on es pot veure una tendència força equilibrada.

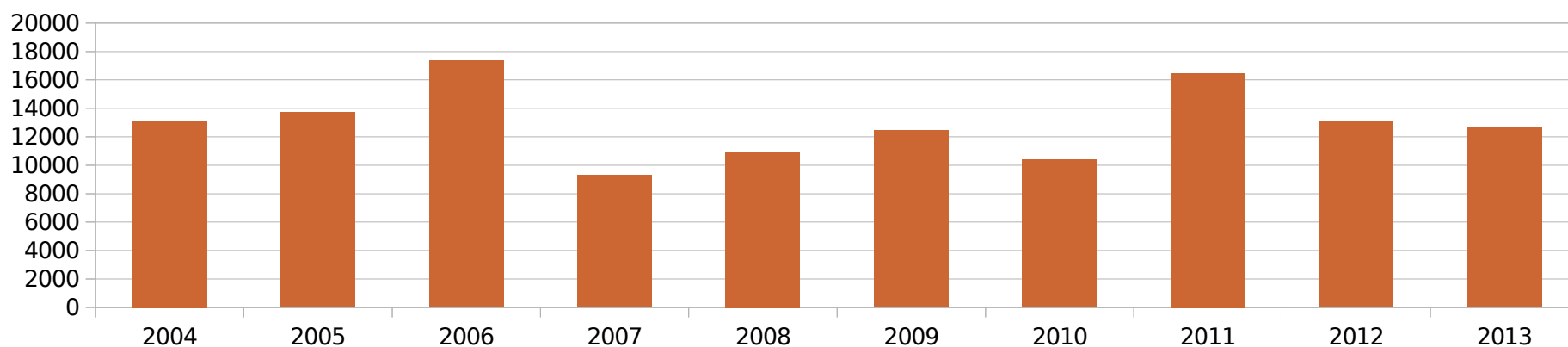

Figura 6. Evolució històrica de persones usuàries del MCM (2004-2013)

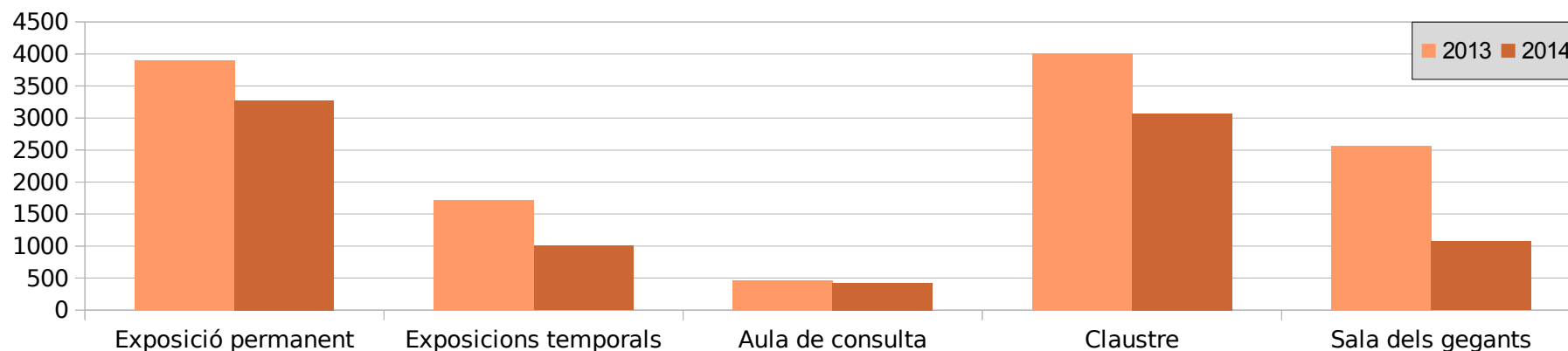

Figura 7. Distribució per espais de les visites al MCM (2013-juliol 2014)

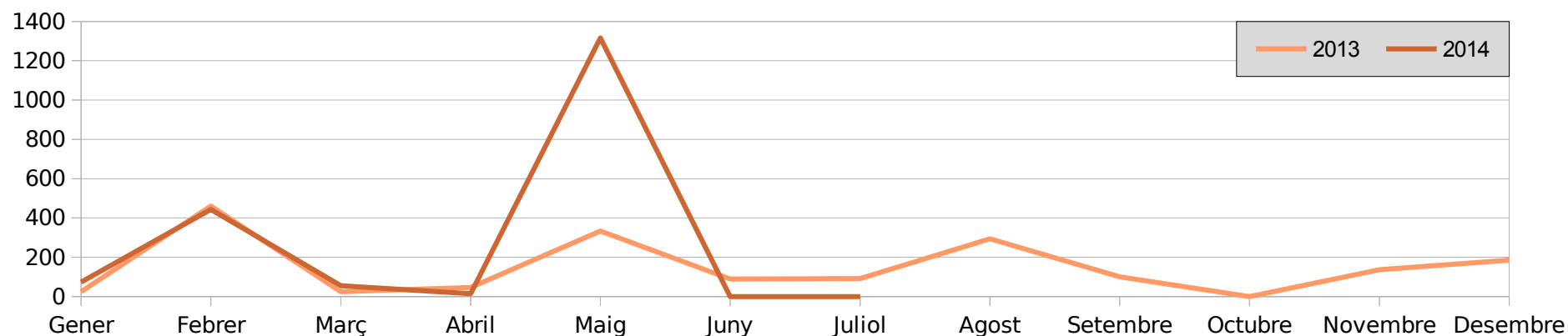

Figura 8. Distribució per mesos dels assistents a activitats organitzades pel MCM (2013-juliol 2014)

Tal com apuntava més amunt, l'espai més usat en el Museu Comarcal de Manresa durant el període estudiat ha estat el claustre, que representa el 31,70% del total de visites seguit de l'exposició permanent, l'exposició temporal amb l'Espai Memòries (15,17%), la sala dels gegants (12,10%) i, finalment, l'aula de consulta (4,84%). En aquestes xifres no s'inclouen els assistents a activitats organitzades pel Museu Comarcal de Manresa, tant les vinculades a l'exposició permanent com a la temporal, que segueixen uns patrons que es van reproduint a nivell anual amb

uns augments considerables durant les festes majors de la ciutat de Manresa (al febrer la d'hivern i a l'agost la d'estiu) i amb les visites gratuïtes organitzades amb motiu del dia internacional dels museus, al maig, i de les jornades europees de patrimoni, al setembre. Durant el 2013, a més, hi va haver un augment considerable d'assistents a activitats durant els mesos de novembre i desembre, quan es van organitzar els actes de cloenda de l'Espai Memòries.

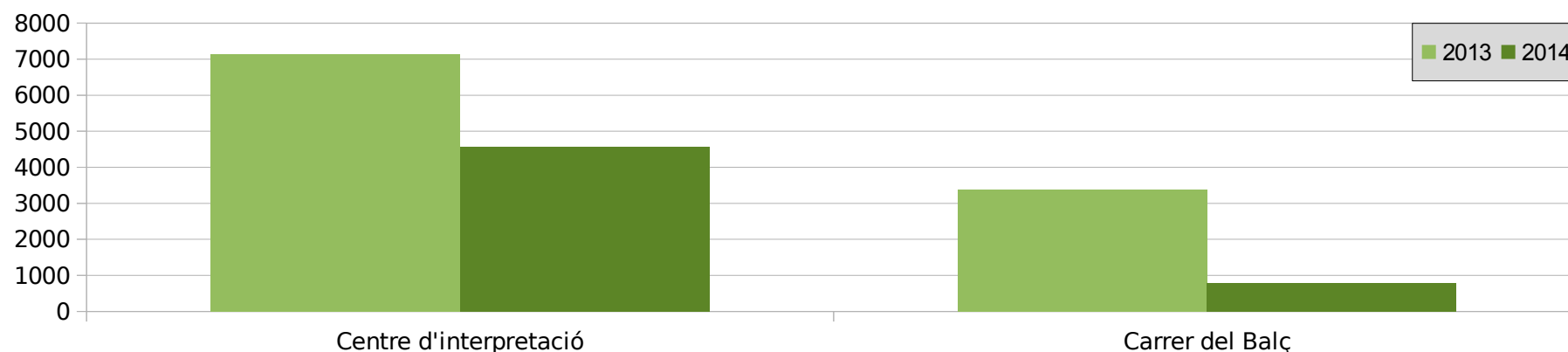

Figura 9. Distribució per espais de les visites al CI del carrer del Balç (2013-juliol 2014)

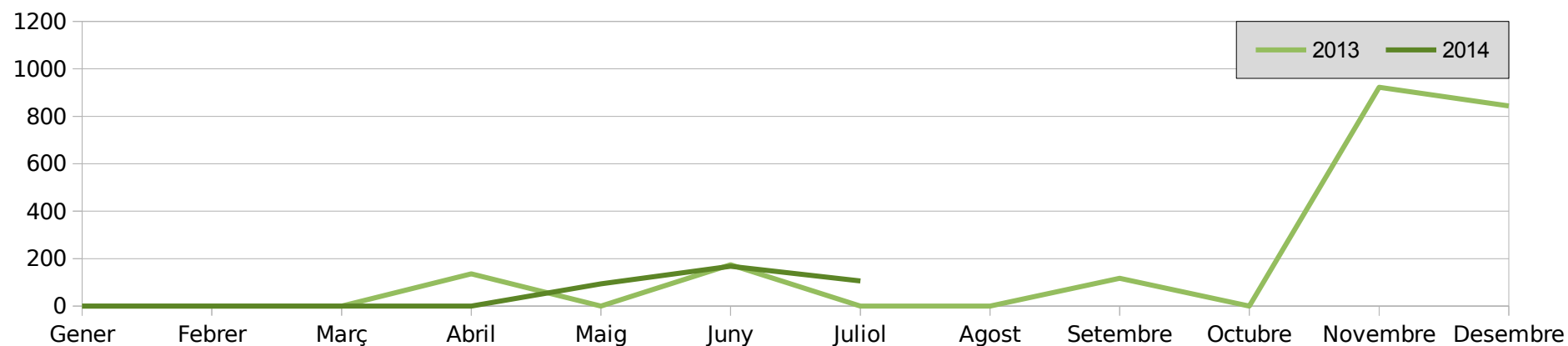

Figura 10. Distribució per mesos dels assistents a activitats organitzades pel CI del carrer del Balç (2013-juliol 2014)

Pel que fa al carrer del Balç els espais es simplifiquen, ja que només hi ha dues opcions de visita: al centre d'interpretació (on s'inclou el carrer) i únicament al carrer.

Durant el període estudiat, les visites al Centre d'Interpretació representen el 66,11% del total i les visites només al carrer són un 6,10%. Dins aquestes xifres no hi ha comptabilitzades les entrades al carrer en activitats diverses, la major part de les quals s'organitzen des del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç i que, dins el total de visites, representen el 21,53%, pràcticament una quarta part del total. Dins d'aquestes activitats destaquen, per volum de visites, el Pessebre vivent, el Carrer dels Penitents -un passatge de terror organitzat per Tots Sants- i el FesTapes, una activitat que realitza diverses vegades a l'any i on el carrer es converteix en un espai amb tapes de restaurants propers, tasts de vins i cerveses i música en directe. En el cas de les activitats d'aquest equipament no s'observa un patró anual tan clar, excepte en les activitats clarament estacionals (Pessebre i Carrer dels Penitents), ja que el FesTapes s'organitza diverses vegades l'any i en mesos diferents.

5.1. Públic

El present estudi s'ha centrat en analitzar les característiques de les persones visitants d'ambdós equipaments que conformen el públic no captiu i que realitzen la visita de manera individual i no en grup. En el cas del MCM s'ha centrat en les visites realitzades a l'exposició permanent i a l'Espai Memòries i, en el del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, en les de l'espai museïtzat, ja que són els espais més visitats dels directament vinculats a la missió dels dos equipaments.

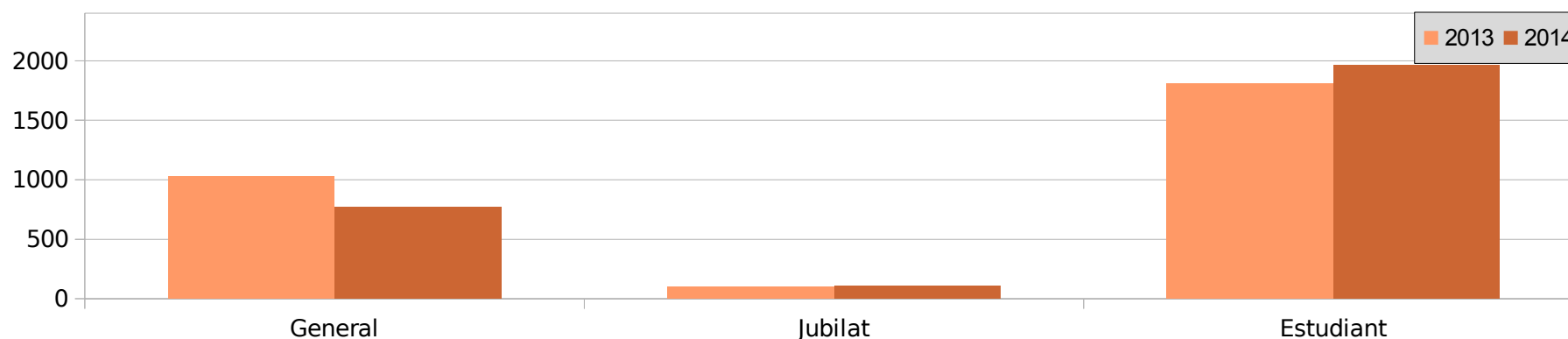

Figura 11. Distribució per tipologia de les visites a l'exposició permanent del MCM (2013-juliol 2014)

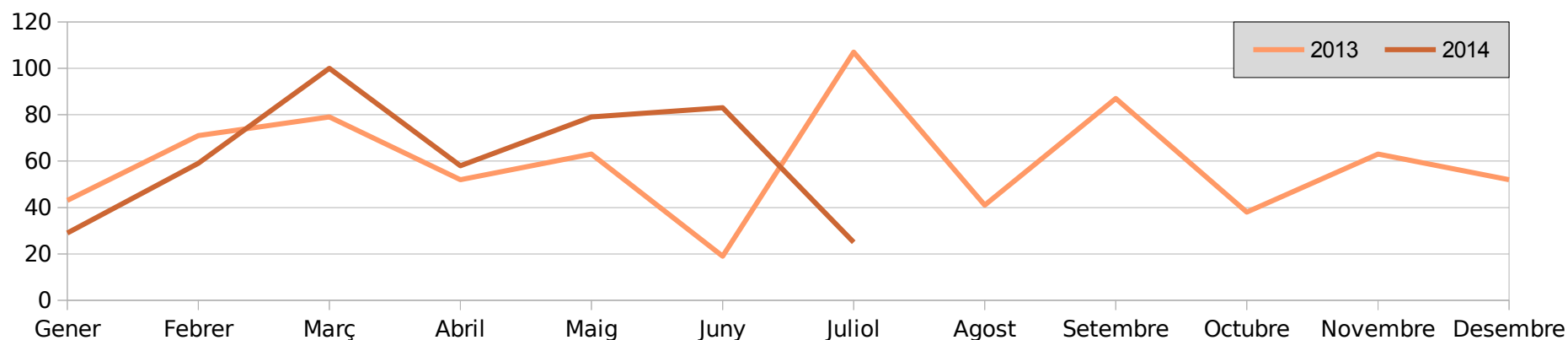

Figura 12. Distribució per mesos de les visites individuals a l'exposició permanent del MCM (2013-juliol 2014)

Pel que fa a les tipologies de visitants de l'exposició permanent del MCM resulta interessant constatar que, tot i que les proporcions de l'any 2013 siguin comprables als set primers mesos del 2014, les xifres assolides fins al juliol del 2014 pràcticament igualen les del total del 2013 en el cas del públic general i que es superen en el cas de les persones jubilades i de les estudiants.

Pel que fa a la distribució de les visites individuals al llarg de l'any es pot veure com, tot i que les xifres augmentin el 2014, es segueix un patró similar en un any i en l'altre, excepte en els mesos de juny i juliol de 2014 en què s'inverteix la tendència del 2013.

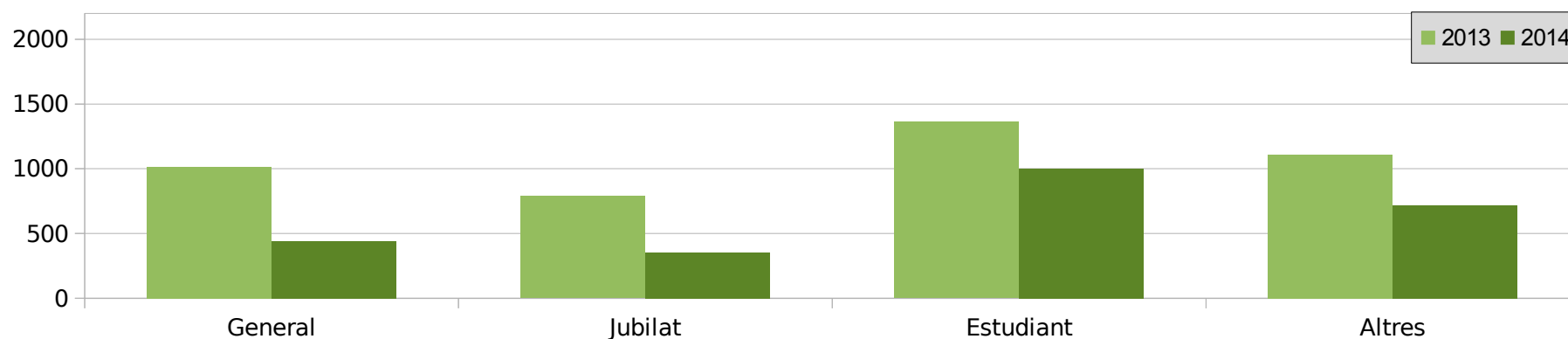

Figura 13. Distribució de visites per tipologies al CI del carrer del Balç (2013-juliol 2014)

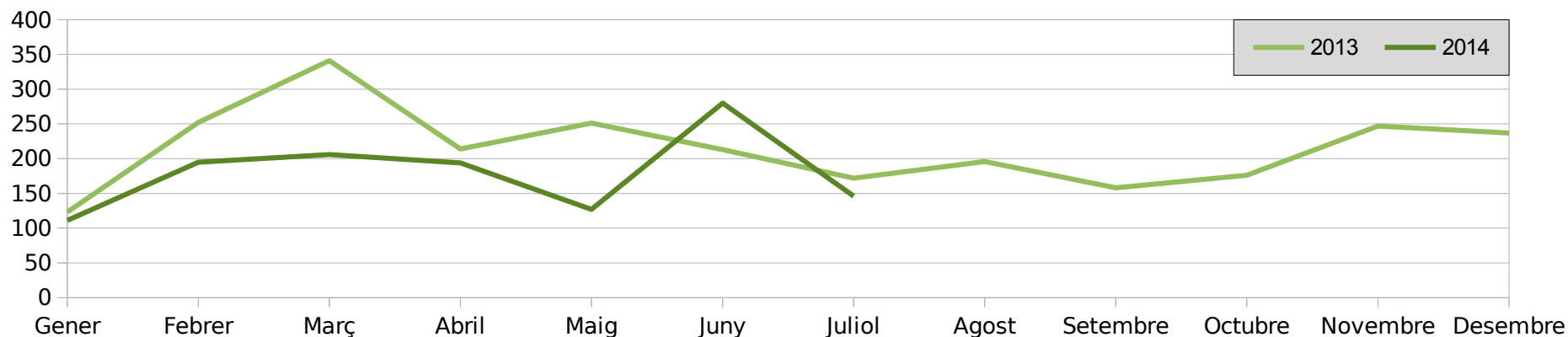

Figura 14. Distribució de visites individuals al CI del carrer del Balç per mesos (2013-juliol 2014)

En el cas del CI del Carrer del Balç, tot i que tal com passava en el MCM la proporció de visitants per tipologies es manté d'un any a l'altre, allò que ja no presenta correspondències del 2013 al 2014 és la distribució per mesos de les visites individuals.

Tot i que no sigui el tipus de visitant del qual s'ocupa aquest estudi, cal destacar el fet que més de la meitat del total de visites de l'exposició permanent del MCM durant el període estudiat (58,74%) hagin estat realitzades per estudiants i pràcticament sempre durant sortides escolars. En el cas del CI del Carrer del Balç, els estudiants representen el 14,22% de les visites.

5.1.1. Exposició permanent

Tot i disposar del nombre de visites de l'exposició permanent i algunes de les seves característiques a través, principalment, del registre generat en la venda d'entrades, que en el cas del MCM es realitza de manera manual, cosa que dificulta la recollida d'informacions més precises, aquestes xifres representen només una primera aproximació a aquest públic. És per això que a través de les enquestes realitzades a visitants individuals majors de 16 anys a aquesta exposició permanent es pretén també aconseguir dades qualitatives per a tenir una visió més contrastada de l'ús d'aquests espai.

A través de les enquestes, doncs, s'ha volgut obtenir una informació més detallada sobre el perfil i les característiques de les persones que han

visitat l'equipament durant el període estudiat, així com del seu grau de satisfacció respecte de la visita realitzada i l'equipament.

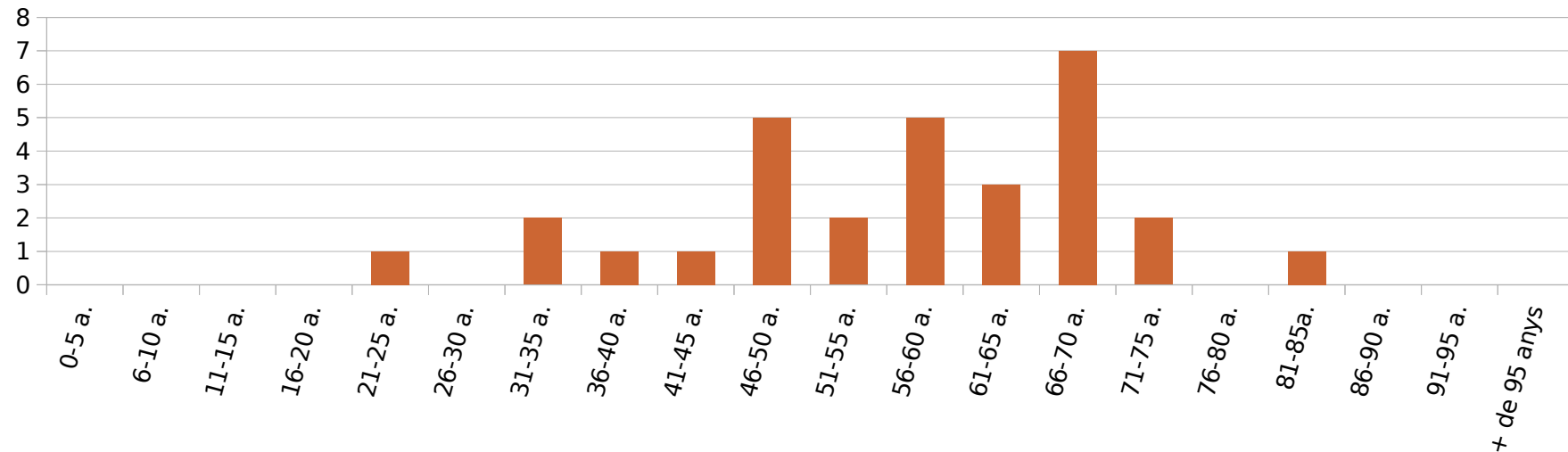

Figura 15. Distribució per edats de les persones enquestades al MCM

Pel que fa a l'edat, existeix una àmplia franja d'edat en la qual es concentra més de la meitat de persones enquestades i és que les persones d'edats compreses entre els 46 i els 70 anys representen el 73,53% del total. Dins d'aquesta àmplia franja es poden establir algunes divisions més, destacant especialment el 20,59% que representa la franja que va dels 66 als 70 anys. Els menors de 45 anys, en canvi, només són el 14,71% del total de persones enquestades.

Aquestes xifres ens indiquen un tipus de públic més aviat envellit que no es correspon amb les xifres recollides en estudis de públic realitzades en altres equipaments com el Museu de Girona (ALCALDE, 2004: 30; ASENSIO et al., 2001: 43), on el grup més nombrós és el format per persones de 44 a 55 anys, seguit del de 55 a 70 anys i, en tercer lloc, el format per persones de 20 a 40 anys.

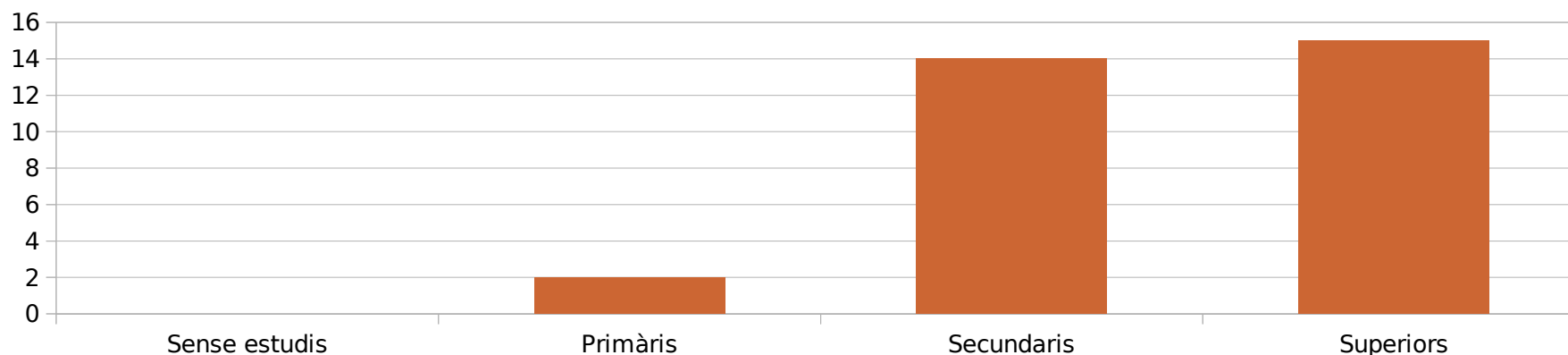

Figura 16. Nivell d'estudis acabats de les persones enquestades al MCM

El nivell d'estudis acabats de les persones enquestades també difereix força en la proporció respecte a estudis fets en altres equipaments, on predominen amb diferència les persones amb estudis superiors. En el Museu d'Art de Girona, per exemple, les persones amb estudis universitaris representen el 63% de les persones enquestades (ALCALDE i RUEDA, 2004). Tot i que les persones amb estudis universitaris representen el grup més nombrós del total de persones enquestades, la diferència amb les que tenen estudis secundaris és molt baixa, essent el 50% del total els primers i el 44,12% els segons. La resta de persones tan sols té estudis primaris i no es va enquestar cap persona sense el graduat escolar.

La gran majoria de les persones enquestades es declara visitant habitual de museus i un 70,59% declara que n'ha visitat algun durant els últims sis mesos.

Tot i que a nivell d'ocupació predominen les persones en actiu, tractant-se, com ja s'ha vist, d'un perfil de públic d'edat força avançada les persones jubilades o pensionistes representen un dels grups més nombrosos (41,18%). Finalment i en una proporció molt diferent a la de la majoria de la població, les persones que es troben a l'atur representen el 8,82% de les enquestades.

Una altra característica de les persones enquestades visitants de l'exposició permanent del MCM que difereix dels resultats obtinguts en estudis realitzats en altres equipaments és amb qui es realitza la visita. En el Museu d'Art de Girona (ALCALDE i RUEDA, 2004), per exemple, només un

11% de les persones realitzen la visita soles i en el MCM, en canvi, aquest percentatge augmenta al 44,12%, seguit de les persones que la fan acompanyats de la família (26,47%) i d'aquells que la fan amb la parella o els amics. En altres equipaments, en canvi, les visites en solitari representen un grup més minoritari amb un percentatge molt inferior.

Pel que fa a la procedència dels visitants enquestats trobem dos grups principals que provenen en primer lloc de la ciutat de Manresa (52,94%) i en segon lloc de l'Àrea Metropolitana (32,35%). A molta distància d'aquestes dues procedències trobaem les persones provinents de la província de Girona, d'altres llocs de la província de Barcelona i, finalment, d'altres ciutats de l'estat espanyol. Probablement relacionada amb la proximitat de les persones visitants enquestades al museu trobem que la decisió de visitar el MCM en la majoria d'ocasions ha estat presa amb diversos dies d'antelació (67,65%), coneixent prèviament el museu (76,47%) i fins i tot havent-lo visitat amb anterioritat (55,88%). Tot i aquest grau de coneixement previ de l'existència de l'equipament i que la meitat de les persones enquestades ja l'hagués visitat, el grau de coneixement d'activitats i exposicions temporals organitzades pel o en el Museu Comarcal de Manresa és força més limitat. Només un terç de les persones enquestades tenen coneixement de la seva existència, destacant especialment les diverses conferències i jornades organitzades a l'equipament i l'exposició vinculada al premi Muncunill Roca.

Respecte al nivell de coneixement dels altres espais en els quals s'havia centrat aquest estudi, l'Espai Memòries i el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, el primer és conegut pel 26,47% de les persones enquestades i visitat pel 11,76%. El segon, en canvi, gaudeix d'un grau de coneixement més alt, essent conegut pel 79,41% i havent estat visitat per la meitat de les persones enquestades.

A nivell de Manresa, cal destacar els dos elements patrimonials que més fàcilment identifiquen les persones enquestades, sigui quina sigui la seva procedència, que són la Seu de Manresa, citada pel 85,29% de persones, i la Cova de Sant Ignasi, anomenada pel 67,65%. Cal tenir en compte que a l'hora de preguntar per aquests altres elements patrimonials de la ciutat, les persones enquestades d'origen manresà quasi donaven per fet aquests dos elements, essent habitual el comentari “doncs a part de la Seu i la Cova...”. Seguidament d'aquests dos espais, però a molta distància es citarien els edificis modernistes, els espais ignasians i el Museu de la Tècnica de Manresa i, finalment, el Museu de Geologia Valentí Masachs.

Pel que fa al nivell de satisfacció de les persones enquestades respecte a la seva visita al museu, la majoria considera que el MCM és millor que no s'esperava (67,65%), un 29,41% que s'equival a les expectatives i només un 2,94% opina que és pitjor. Cal tenir en compte que les expectatives de cadascú respecte a allò que s'espera a l'hora de fer la visita a qualsevol equipament pot variar molt. Pels comentaris recollits en el moment de realitzar aquesta pregunta a les persones enquestades sembla que el fet que un museu inclogui referències “comarcals” o

“locals” en el seu nom fa que les expectatives siguin més baixes que en altres equipaments de noms més *suggereridors*, un dels comentaris més recollits va ser que “per ser un museu comarcal està molt bé”. La presència de referents territorials locals o comarcals en el nom també fa que resulti més complicat fer-se una idea de què hi ha a l'interior i, per tant, les expectatives són confuses. Finalment, cal destacar que en els últims anys en el MCM s'han anat realitzant algunes millores en l'exposició permanent (redistribució d'algunes peces i col·leccions, canvis en els colors de les parets que divideixen més clarament les sales, nous panells informatius, etc.) que fan que les persones que ja han realitzat la visita percebin aquestes millores i, per tant, valorin positivament la tornada als espais.

Dins dels elements més ben valorats destaca principalment el barroc, citat per un 38,24% del total de persones enquestades. És especialment interessant aquesta dada, ja que en les enquestes sobre exposicions un dels problemes que pot sorgir és l'anomenat «efecte halo» (PÉREZ SANTOS, 2000: 114) que fa que es valori positiva o negativament una exposició per aspectes globals d'aquesta. En el cas que ens ocupa implicaria que es valorés positivament la col·lecció de barroc del MCM pel fet que a la persona enquestada li agradi el barroc. Dic que és interessant la dada, perquè una apreciació recurrent en la resposta era que el millor del museu és “el barroc, tot i que a mi personalment no m'acabi d'agradar”.

Els elements més negativament valorats es poden englobar en tres blocs principals. En primer lloc la major part del descontentament fa referència a aspectes museogràfics i relacionats amb els espais (il·luminació poc encertada, manca de llocs on seure...); a la manca d'informació complementària a través de cartel·les o de la possibilitat de realitzar visites guiades⁴; i, finalment, a la ubicació de l'edifici, amb un entorn que es percep degradat i mancat de llocs d'aparcament.

Tal com s'apuntava més amunt, en l'últim pla director del MCM s'apostava per mantenir el discurs cronològic tractant-se d'un museu d'història. Tot i que molts dels canvis museogràfics que s'apuntaven en aquest pla no s'hagin realitzat, a nivell museològic sí que s'ha mantingut aquesta característica i és per això que es preguntava a les persones enquestades què consideraven que volia explicar l'equipament i quin contingut volia posar en relleu. Les paraules més utilitzades per respondre aquesta qüestió han estat coincidents amb l'objectiu determinat en el citat pla director, ja que han estat *història*, utilitzada pel 52,94% de les persones, *Bages* (47,06%) i *Manresa* (41,18%), els dos referents geogràfics presents en el propi nom de l'equipament.

4 Actualment l'oferta de visites guiades es redueix a una única visita guiada al mes.

5.1.2. Exposicions temporals i Espai Memòries

En les estadístiques internes del MCM l'Espai Memòries, pel seu caràcter canviant, està englobat dins les exposicions temporals, la quantitat de les quals ha augmentat considerablement en el període estudiat. En els últims anys la mitjana d'exposicions temporals ha estat de 4 a l'any, però durant el 2013 hi va haver 6 exposicions temporals, dues de les quals estaven vinculades a la tercera temporada de l'Espai Memòries i durant els primers set mesos de l'any 2014 hi ha hagut dues exposicions més.

Pel que fa a l'Espai Memòries, tal com s'ha comentat anteriorment, havia estat un dels espais inclosos en el present estudi, però la seva activitat es va aturar tan sols dos mesos després d'haver iniciat el treball i els resultats obtinguts de les enquestes realitzades s'han hagut de desestimar per poc representatius.

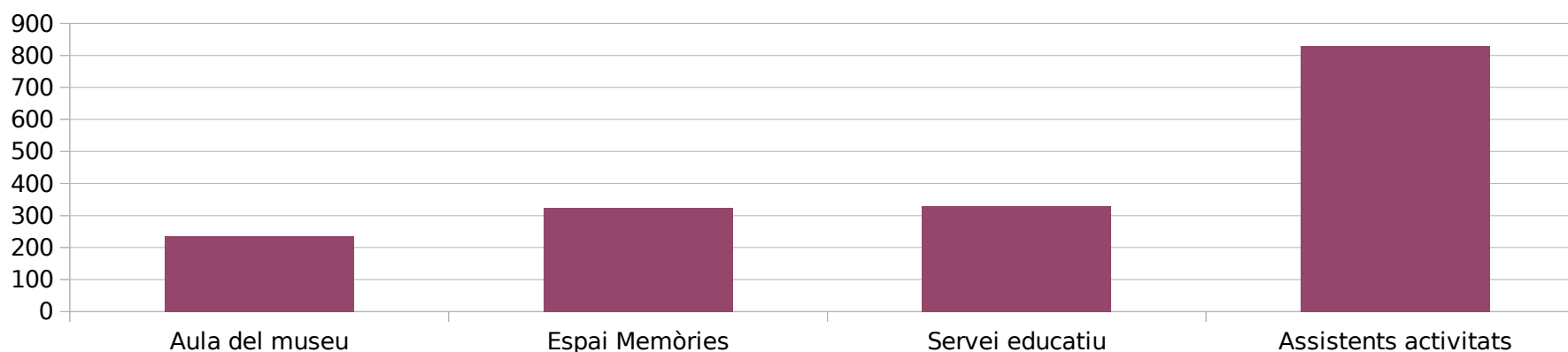

Figura 17. Xifres d'usuaris de les exposicions temporals del MCM (any 2013)

Basant-me només en les xifres tant de visites com d'assistència a les activitats organitzades i sense poder aprofundir més, es pot intuir que l'Espai Memòries aportava un important dinamisme, tant a l'hora de programar exposicions com en l'assistència de públic. Dins les exposicions temporals l'Espai Memòries és l'espai més visitat pel públic individual no captiu i si es desglossa l'assistència a les activitats organitzades a l'entorn de les temporals del MCM es pot veure com el 67,15% del total es correspon a activitats vinculades a l'Espai Memòries.

Tot i això, les exposicions temporals del MCM i les activitats vinculades que s'hi organitzen, per la seva naturalesa canviant i la diversitat de temàtiques tractades, des de la mort fins a obres de joves artistes, resulten també interessants per a atraure públics amb interessos diversos. Per a poder fer una anàlisi més profunda caldrien, però, més dades sobre les característiques del públic que les visita i les seves motivacions.

5.1.3. Centre d'Interpretació del Carrer del Balç

La part de l'estudi realitzada al Centre d'Interpretació del Carrer del Balç persegueix els mateixos objectius que la de l'exposició permanent del MCM: conèixer qui visita l'equipament i quines són les seves característiques generals i el grau de satisfacció de la seva visita.

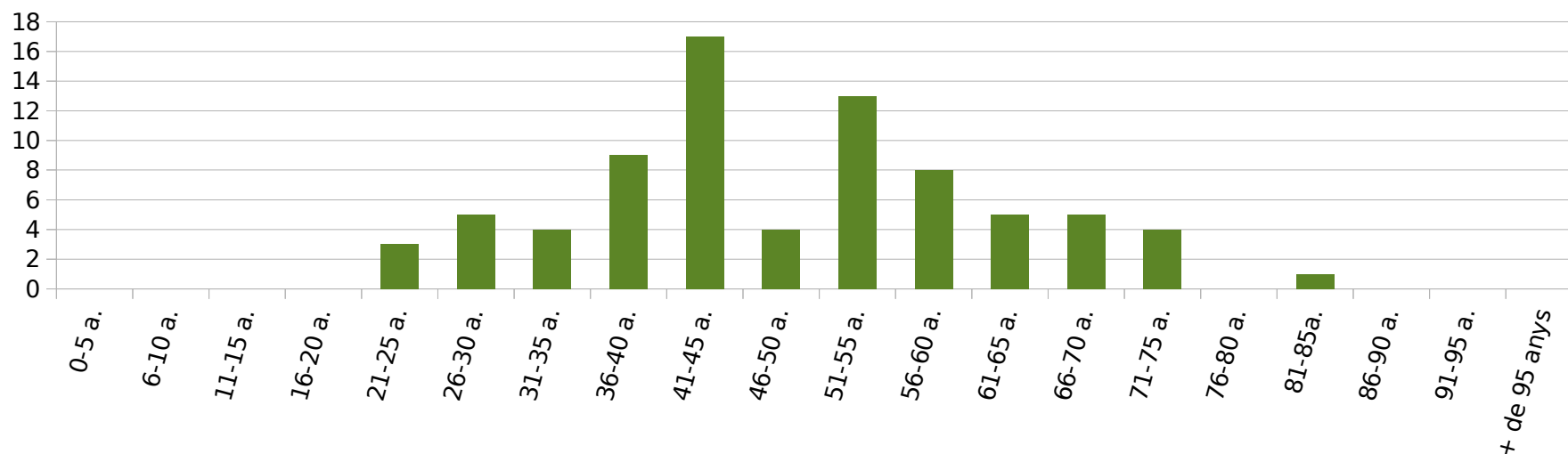

Figura 18. Distribució per edats de les persones enquestades al CI del carrer del Balç

Referent a l'edat de les persones enquestades, es pot veure com hi ha 4 grups d'edat predominants. El primer és el que comprèn la franja d'edat majoritària que es situaria entre els 41 i 45 anys, seguida de la que comprèn les edats situades entre els 51 i 55 anys i a major distància trobem les persones de 36 a 40 i de 56 a 60 anys. Podem apreciar, doncs, que les edats registrades en el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç s'aproximen més a les registrades en estudis realitzats en altres equipaments, tot allunyant-se lleugerament de les del Museu Comarcal de Manresa (vegeu la pàgina 26).

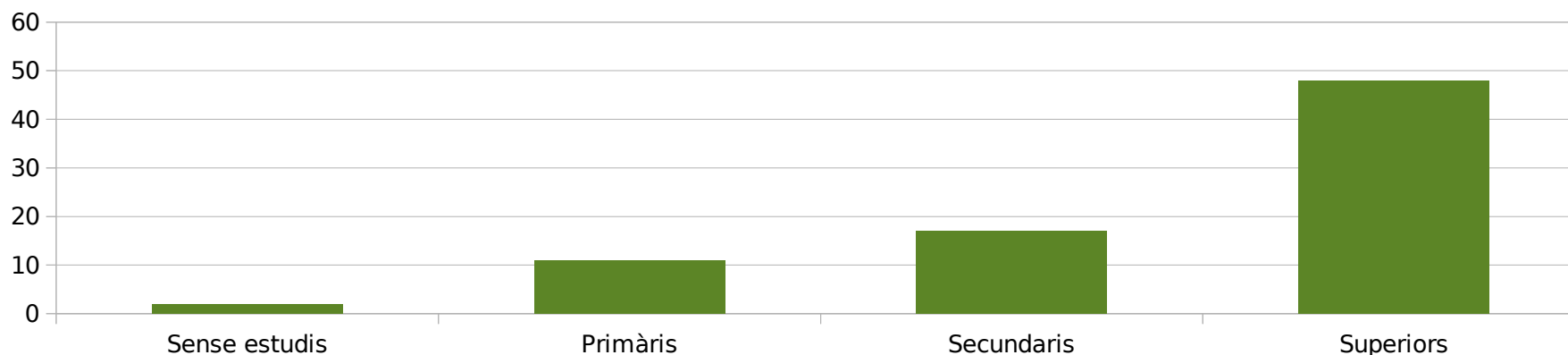

Figura 19. Nivell d'estudis acabats de les persones enquestades al CI del carrer del Balç

El mateix succeeix amb el nivell d'estudis acabats de les persones enquestades, on hi ha una predominança de les persones amb estudis superiors (61,54%) i que es troben actualment en actiu (75,64%). Dins d'aquest darrer grup cal destacar el gran nombre de persones amb ocupacions professionals i tècniques (47,44%), dins les quals el grup majoritari seria el de professionals de l'ensenyament (11,54%).

La gran majoria de les persones enquestades es declara visitant habitual de museus i un 64,10% declara que n'ha visitat algun durant els últims sis mesos.

Una altra característica que fa diferir les persones enquestades del MCM i del CI del Carrer del Balç i que apropa aquest últim a altres equipaments és la companyia amb qui es realitza la visita, on es pot apreciar que hi ha tres grups principals: les persones que van acompanyades de la parella (41,03%), les que assisteixen a l'equipament amb la família (32,05%) i les que ho fan en companyia d'amics o amigues (21,79%).

Pel que fa a la procedència dels visitants enquestats la meitat provenen de la ciutat de Manresa (25,64%) i de l'Àrea Metropolitana (24,36%), seguits dels provinents d'altres punts de la província de Barcelona (17,95%) dins els quals, però, no hi ha incloses les persones provinents de poblacions de la comarca del Bages exceptuant la ciutat de Manresa (8,97%). A força distància hi ha les persones provinents de les províncies de Girona, Tarragona i Lleida, així com les d'altres zones de l'estat espanyol o de països estrangers (5,13%).

Tal com la proximitat de les persones enquestades en el MCM conduïa a una major previsió en la decisió de visitar l'equipament, en el cas del CI del Carrer del Balç trobem una polarització de les opcions, en què a la vora d'un terç de les persones pren la decisió dies abans o ho fa en el mateix moment de la visita. Aquesta darrera opció, juntament amb la presa de decisió al llarg del mateix dia (23,08%) és majoritària entre les persones que no coneixien prèviament l'equipament (48,72%). Cal destacar que un 19,23% de les persones enquestades ha pres la decisió de visitar el CI del Carrer del Balç passant per davant o veient els cartells que hi ha a zones properes indicant la seva presència. Aquesta raó, juntament amb el fet que l'equipament hagi estat recomanat per persones properes, són les majoritàries a l'hora de motivar la visita al CI del Carrer del Balç.

Respecte al nivell de coneixement dels altres espais en els quals s'havia centrat aquest estudi, el Museu Comarcal de Manresa i l'Espai Memòries, el primer és conegut pel 52,56% de les persones enquestades i visitat pel 24,36%. El segon, en canvi, té un grau de coneixement molt més baix, essent conegut pel 6,41%.

Tal com succeïa en les enquestes realitzades al Museu Comarcal de Manresa els dos element patrimonials que més fàcilment identifiquen les persones enquestades, sigui quina sigui la seva procedència, són la Seu de Manresa, citada pel 82,05% de persones, i la Cova de Sant Ignasi, anomenada pel 55,13%. Després d'aquests dos elements, tot i que a força distància, les persones enquestades citaven els edificis modernistes, el Museu de la Tècnica de Manresa, el Pont Vell i la Sèquia.

Pel que fa al nivell de satisfacció de les persones enquestades respecte a la seva visita al centre d'interpretació, la majoria considera que el CI del Carrer del Balç és millor que no s'esperava (62,82%), un 34,62% que s'equival a les expectatives i només un 2,56% opina que és pitjor. Un dels comentaris més rebuts a l'hora de valorar l'equipament és que “no tenia cap expectativa concreta”.

A l'hora de valorar els elements del CI del Carrer del Balç, d'entre els més ben valorats el 39,74% de les persones fa referència al carrer pròpiament dit, un 25,64% cita els audiovisuals i un 17,95% la maqueta. Pel que fa als audiovisuals, tot i que siguin un dels recursos més ben valorats, també són uns dels que més queixes presenten degut a la seva durada, volum del so o contingut. L'altre element menys positivament valorat és l'estat en què es troba el carrer (brutícia, locals mal tapiats, etc.) o pel fet de no poder veure més espais del carrer.

Finalment, a l'hora de valorar què era el que vol explicar l'equipament i quin contingut vol posar en relleu, les persones enquestades han presentat una major quantitat de paraules que en el cas del MCM. Aquí la paraula més usada ha estat *Manresa*, citada pel 70,51%, seguida de les paraules *edat mitjana* i *història* (44,87% i 43,59% respectivament), *vida* (29,49%) i *carrer* (19,23%). D'altra banda, un quart de les persones

enquestades també han utilitzat paraules que fan referència a processos de canvi, transformacions, evolucions... per descriure què vol explicar el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç.

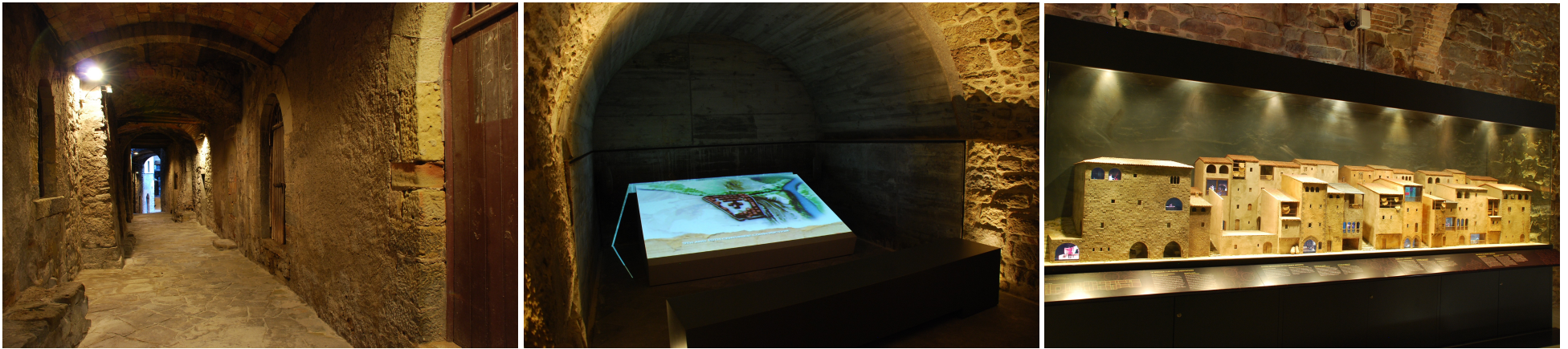

Figura 20. Imatges del CI del Carrer del Balç (d'esquerra a dreta): el carrer, un dels audiovisuals i la maqueta.

Així doncs, es pot veure com el públic d'un i altre equipament presenten característiques diferents pel que fa principalment a:

- l'edat: amb un predomini de persones de la tercera edat entre les enquestades al MCM per sobre de les del CI del Carrer del Balç, on les franges d'edat majoritàries, tot i que no podrien considerar-se joves, serien persones adultes o de mitjana edat.
- el nivell d'estudis: tot i que en tots dos equipaments hi ha una majoria de persones visitants amb estudis universitaris, les del MCM no arriben a la meitat de les enquestades i la xifra s'apropa molt a la de les persones amb estudis secundaris; en el cas del CI del Carrer del Balç, en canvi, la predominança de les persones amb estudis universitaris és molt més acusada, representant més de la meitat de les enquestades.
- el tipus d'ocupació: predominant les persones jubilades en el MCM, aspecte relacionat amb l'aspecte envellit del seu públic, i les persones ocupades en el CI del Carrer del Balç. En ambdós casos és rellevant la poca presència d'estudiants entre les persones enquestades, totes majors de 16 anys.

- la companyia en què realitzen la visita: en el MCM pràcticament la meitat de les persones enquestades realitzaven la visita en solitari; en el cas del CI del Carrer del Balç es pot veure un perfil més familiar, essent el grup majoritari el que realitza la visita en parella, amb altres membres de la família o amb amics/gues.
- la procedència: amb un predomini de les persones provinents de la ciutat de Manresa i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona en ambdós equipaments, però en el cas del MCM la diferència entre els dos grups és molt major que en el del CI del Carrer del Balç, que presenta una diversitat de procedències molt major.
- la previsió en la decisió de visita: veient una previsió molt major en les persones enquestades visitants del MCM que en les del CI del Carrer del Balç, on més de la meitat de les persones ha pres la decisió el mateix dia o en el mateix moment de la visita.
- el coneixement previ de l'equipament: en relació amb els dos punts anteriors es pot apreciar com la manca de previsió en la visita al CI del Carrer del Balç està vinculada a la manca de coneixement previ de l'equipament i a una major diversitat pel que fa a la procedència, a diferència del MCM, amb una majoria de manresanes entre les persones enquestades que coneixien prèviament l'equipament.

En canvi, les persones enquestades en tots dos equipaments coincideixen en aspectes més genèrics com:

- la visita a altres museus: amb una gran majoria que declara haver-ne visitat algun en els últims sis mesos.
- el coneixement d'altres elements patrimonials de la ciutat de Manresa: predominant la basílica de la Seu, seguida de la Cova de Sant Ignasi.

5.2. Grups de discussió

Per a complementar les dades aportades per les enquestes realitzades al públic de l'exposició permanent del MCM i al del CI del Carrer del Balç s'ha comptat amb el treball realitzat amb diversos grups de discussió (*focus groups*), a través dels quals s'ha pogut aprofundir en les opinions sobre el MCM provinents de persones interessades en el seu ús.

Els grups que s'han format per a la realització del present estudi han estat 3 que s'han reunit en trobades moderades per mi mateixa:

- membres de diverses èpoques de l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa

- agents turístics de la ciutat
- professorat de centres d'ensenyament primari i secundari de la ciutat de Manresa

Hi ha alguns temes que han primat al llarg de les trobades realitzades amb els diversos grups i que seguidament seran presentats i desglossats. Aquests temes han anat sorgint en les diverses reunions mantingudes i han estat coincidents en els diversos grups i, per això, només es citarà el col·lectiu que hagi exposat un tema en concret si difereix de la resta d'opinions o si es tracta d'una qüestió que l'afecta específicament.

Al llarg de les trobades no només han sorgit qüestions relacionades amb l'exposició permanent del MCM, sinó que també se n'han tractat de relacionades amb l'edifici on es troba, les exposicions temporals, el carrer del Balç i les dinàmiques de la ciutat i quina relació es genera entre aquesta i els diversos equipaments.

Els temes estan englobats en tres categories principals:

- ús del museu i dels espais de l'edifici
- interacció de l'equipament amb la ciutat i la població
- valoració dels canvis realitzats i visió del futur de l'equipament

Respecte de l'ús del museu i dels espais de l'edifici van sorgir algunes qüestions rellevants:

La primera fa referència als problemes que presenta la ubicació de l'edifici on es troba el MCM. Es considera que presenta una manca de centralitat que dificulta que la gent s'hi desplaci o que s'hi puguin organitzar actes d'algunes entitats o en festivitats importants de la ciutat, com ara la Fira de l'Aixada o la Fira Mediterrània.

Alhora, però, es considera que hi ha espais de l'edifici que estan desaprofitats i que caldria activar, tant des del propi museu com des d'altres entitats i col·lectius, com ara el claustre –on es van organitzar durant 4 anys els *Vespres al claustre*, unes vetllades culturals amb actes diversos– o la sala on hi havia l'Espai Memòries, que es considera que té una estètica molt atractiva i *vintage* que actualment està desaprofitada.

Pel que fa a la ubicació, una altra consideració recurrent és la que fa referència a l'entrada del MCM que avui dia es troba a la façana nord de

l'edifici, però es considera que, coincidint amb els dos plans directors existents, convindria traslladar-la a la plaça que es forma entre la via Sant Ignasi i el carrer de les Escodines, al sud de l'edifici, per guanyar centralitat i visibilitat.

Tot i que es valoren positivament els canvis realitzats durant els últims anys a l'exposició permanent del MCM es considera que els seus espais continuen sent massa seriosos, clàssics o teòrics (per citar algunes de les paraules utilitzades per les persones participants als grups) i que manca quelcom més *vivencial* o *experiencial*. A falta de trobar una paraula millor, diversos grups han coincidit a dir que allò que falla de l'exposició permanent és que li falta “gràcia”.

Respecte a la interacció de l'equipament amb la ciutat i la població veiem:

Hi ha una relació amb el punt anterior que fa referència a la manca de centralitat del MCM, però també cal destacar que la percepció que es té de la població de Manresa és que, en general, no es creu la ciutat ni la seva oferta patrimonial. Els agents turístics perceben que hi ha un desconeixement d'aquest patrimoni i constaten que, sovint, quan es realitza un nou itinerari per la ciutat o es programa un itinerari que feia temps que no es feia, els primers grups solen estar formats per persones de Manresa que van a “descobrir” la seva ciutat. En el mateix sentit el professorat apunta que si realitzen itineraris per la ciutat no és només perquè la sortida els resulti més còmoda i econòmica o perquè considerin que no té sentit sortir a buscar a fora quelcom ja existeix a la ciutat, sinó que també ho fan per contribuir que l'alumnat conegui millor la ciutat on viu o estudia.

Pel que fa a l'obertura del MCM a la ciutadania es percep un excés d'institucionalitat i que hi ha una manca de relació amb la societat i amb associacions i col·lectius del municipi i que, des del museu, s'hauria d'afavorir que aquests utilitzessin els espais, especialment el claustre. En aquest cas es contraposa el MCM amb el CI del Carrer del Balç, que es percep com un equipament més obert i dinàmic on s'organitzen actes que abasten un públic més ampli que aquell únicament interessat en el contingut del Centre d'Interpretació.

Al llarg de totes les trobades, però, ha sorgit una valoració dels canvis realitzats i visió del futur de l'equipament:

Hi ha una sensació general que els canvis que s'han realitzat en el MCM han suposat una millora, tot i que també es considera que cal continuar avançant en la direcció presa i incidir més en l'exposició permanent. Cal destacar el positivisme amb què es parla del servei educatiu, que es veu com quelcom que aporta moviment en el museu i on el públic, captiu en aquest cas, surt content. En tractar el servei educatiu, a part de valorar-lo en si mateix, una qüestió que també han citat els col·lectius més propers a la gestió del MCM (agents turístics i Associació per al MCM)

és com s'ha aconseguit aquesta valoració positiva sense haver de fer grans inversions pressupostàries i disposant de recursos al web (professorat).

Un altre aspecte ben valorat i que remet al dinamisme que ja s'ha citat anteriorment són les exposicions temporals, dins les quals s'inclourien les diverses temporades que s'han organitzat de l'Espai Memòries, i les activitats organitzades al seu voltant: conferències, visites comentades, activitats didàctiques...

D'altra banda i mirant cap al futur la sensació general és de desil·lusió amb l'administració ja que, tot i que es vagin fent passos per millorar el MCM, no sembla que aquest equipament sigui una prioritat real per al consistori que sempre troba projectes més urgents als quals destinar els seus esforços pressupostaris, tan necessaris també en l'edifici de l'antic Col·legi de sant Ignasi on s'ubica el Museu Comarcal de Manresa (nova entrada, adequació del claustre, millora dels espais expositius...). Els agents turístics, però, estan esperançats amb les possibilitats que sorgiran del projecte Manresa 2022 amb la commemoració dels 500 anys de l'estada de sant Ignasi a la ciutat on es considera el MCM com a "lloc essencial" i que suposarà, entre altres coses, una adequació de l'edifici i l'agencament del claustre (*Manresa 2022*, 2014).

Així doncs, de les trobades amb els grups de discussió es pot extreure una sensació d'il·lusió – desil·lusió dels diversos grups respecte el MCM. D'il·lusió per allò que podria ser i que amb les millores que s'han anat realitzant apunta, però desil·lusió perquè sembla que no hagi d'acabar d'arribar aquest moment. Segons les opinions recollides, doncs, cal que des del MCM i des de l'administració de la qual depèn l'equipament, l'Ajuntament de Manresa, continuïn treballant en les diverses millores començades o apuntades.

A part de les trobades en forma de grups de discussió amb els col·lectius anteriors també s'ha parlat, separadament, amb representants dels grups polítics que estan representats al consistori per saber quina és la seva visió actual i futura del MCM i dels altres dos espais analitzats en aquest treball: l'Espai Memòries i el CI del Carrer del Balç.

Respecte al Museu Comarcal de Manresa i a la seva exposició permanent hi ha una coincidència entre els grups en considerar que, en un futur, les col·leccions que caldria potenciar són les que el singularitzen, entre les quals també es coincideix a destacar la d'art barroc. En allò que apareixen divergències, en canvi, és amb la rellevància de les altres col·leccions o com cal complementar l'exposició permanent del MCM:

- CiU aposta per la col·lecció de peces del segle XIV, l'altre gran moment de la ciutat de Manresa i amb activitats que dinamitzin el museu i li atorguin una presència més activa a la ciutat;

- ERC, en canvi, considera com a especialment rellevants els moments destacats de finals del segle XIX a la ciutat (Bases de Manresa, moviment obrer) convertint aquesta exposició en el complement social del Museu de la Tècnica de Manresa. D'altra banda, la memòria del segle XX s'articularia a través de l'Espai Memòries i l'edat mitjana a través del CI del Carrer del Balç;
- la CUP, a part de l'exposició permanent sobre el barroc, aposta per la creació d'una secció amb un discurs més cronològic, tal com hi ha avui dia, que contribueixi a explicar l'evolució històrica de la ciutat enfocat a escoles i al públic general i, dins de la secció de museu d'art on s'exposaria el barroc, una part dedicada a la pintura contemporània, més en la línia de la proposta recollida en el pla director de 1997 (STOA, 1997).

Pel que fa al dinamisme de l'equipament es valora la tasca que ha anat realitzant el MCM en els últims anys, però es considera que la relació que s'estableix entre el museu i la ciutadania manresana encara és massa feble i que cal convertir l'equipament en un pol d'activitats. És interessant observar que tots els grups coincideixen en l'opinió que, per a aconseguir-ho, cal millorar els accessos de l'equipament per tal de recuperar la seva centralitat i que ajudin a obrir el museu a la ciutat, de manera literal, però també metafòrica. L'enderroc de la Sala Ciutat, antiga sala de teatre que es troba en un dels angles de l'edifici, i l'obertura d'aquest a la plaça que es forma entre la via Sant Ignasi i el carrer de les Escodines és vist per tots com un primer pas important per a poder dur a terme aquesta obertura.

Hi ha alguns grups que, a més, també consideren que cal prendre més mesures per a connectar amb la ciutat:

- CiU aposta per millorar la implicació d'entitats i col·lectius en la programació del MCM i facilitar l'ús dels espais de l'equipament per a les programacions d'aquests col·lectius
- i des d'ERC s'opina que cal canviar la manera com es presenten els continguts de l'exposició permanent, per fer-ho de manera més atractiva amb una major presència de recursos audiovisuals, tal com s'estableix en el pla director de 2009 (*Pla director...*, 2009).

Respecte de l'Espai Memòries és coincident en tots els grups la valoració positiva de la tasca realitzada en la recollida de testimonis i la salvaguarda i transmissió de la memòria de la ciutat. També es coincideix en l'opinió que cal mantenir-lo, tot i que sense realitzar propostes concretes respecte el clar replantejament que convindria realitzar a causa de la situació econòmica actual i de la manca de dotació econòmica. Només la CUP realitza una crítica a l'espai, considerant que, tot i la bona feina feta, ha arribat a poca gent de Manresa i que aquest seria un aspecte a millorar.

Finalment, respecte al Centre d'Interpretació del Carrer del Balç i la seva relació amb les regidories de Turisme i Cultura (en origen es va concebre des d'una única regidoria) tots els grups coincideixen a mantenir la dependència de la de turisme, però es divergeix en quin paper hauria de jugar la de cultura:

- ERC considera que actualment ja no s'està en el punt de determinar els continguts, tasca de cultura, sinó de difondre i explotar l'equipament, que és allò que ja fa turisme;
- per la CUP, en canvi, cultura hauria de mantenir un lligam amb l'equipament aportant-li una supervisió conceptual.

5.3. No-públic

A l'hora d'analitzar l'ús d'un equipament museístic tant important és conèixer el perfil i l'opinió de les persones usuàries o dels grups d'interès com els de les persones no usuàries. És per això que apart de les enquestes realitzades a les persones visitants de l'exposició permanent del MCM i del CI del Carrer del Balç també se n'han realitzat a la població de Manresa per a aproximar-se al grau de coneixement que té sobre el MCM i els altres dos espais estudiats.

Cal tenir en compte que si bé els estudis de públic són habituals en l'àmbit museístic, els de no-public no disposen d'un recorregut tant extens, la qual cosa fa que els termes a utilitzar també resultin complexos. Com a persones no usuàries del MCM entendrem aquelles que no han realitzat mai una visita als seus espais, però caldrà distingir entre el públic potencial, aquell que no visita el museu però que no té impediments per fer-ho, i el no-públic, que estaria constituït per aquelles persones per a les quals existeixen barreres d'algun tipus que ho impedeixen (MENGIN, 2001).

Resulta interessant el fet que el 86% de les persones enquestades conegui l'existència del MCM i situï correctament la seva ubicació, tot i que cal destacar que per a un 46% del total de persones enquestades el seu punt de referència són les Piscines Municipals de Manresa, l'entrada de les quals es troba a poc més de 50 metres de la del MCM. El CI del Carrer del Balç presenta unes xifres similars, tant pel que fa al coneixement (80%) com a la realització de la visita dels espais: un 50% declara haver-lo visitat enfront del 60% del MCM. L'Espai Memòries, en canvi, es troba molt lluny de les xifres dels altres dos espais, essent conegut pel 20% de les enquestades i visitat tant sols pel 4%.

Cal destacar que un 53% de les persones que declaren haver visitat el MCM ho va fer fa més de 5 anys i que quasi el 57% no recorda cap peça

exposada en concret. D'aquestes, la col·lecció més recordada (10% de les persones visitants) és la de retaulística barroca. El grau de coneixement d'activitats i exposicions temporals de l'equipament també és força baix, ja que tan sols les persones que declaren haver-lo visitat en els últims 2 anys (16%) declara conèixer algun tipus d'activitat organitzada al MCM tot i que la més anomenada sigui els *Vespres al claustre*, la darrera edició dels quals es realitzà el 2006.

En el CI del Carrer del Balç, essent un equipament molt més nou, les xifres varien força en relació amb les del MCM, ja que un 48% de les persones que declaren haver-lo visitat ho han fet en l'últim any i el 40% ho va fer fa dos anys, al llarg de l'any següent a la seva inauguració. Les activitats organitzades en els seus espais també són més conegudes tant pels visitants (28%) com pels no visitants (8%), essent la més anomenada el FesTapes i, a força distància, el Pessebre Vivent i les visites teatralitzades.

El públic potencial del MCM, que representaria un 82% dels no visitants, declara haver visitat museus, tant a Catalunya (CosmoCaixa, CaixaForum, Museu de Montserrat...), com en altres punts de l'Estat espanyol (Museo de la Evolución Humana, Museo del Prado...), però especialment a l'estranger (Museu Van Gogh d'Amsterdam, Galeria dels Uffizzi...) en contextos principalment vacacionals o de sortida en família.

Finalment, tenir en compte que dins dels no visitants tan sols un 18% podria ser considerat com a no-públic, unes xifres força similars a les aparegudes en l'estudi del Museu d'Art de Girona (ALCALDE i RUEDA, 2004).

6. Conclusions

Els principals objectius del present treball eren obtenir informació sobre l'ús del Museu Comarcal de Manresa i que aquesta pogués ser utilitzada en la gestió de l'equipament.

Pel que fa al volum d'ús que té el MCM es pot considerar baix tenint en compte el públic usuari dels espais i activitats directament relacionats amb la missió del MCM que, a la ciutat, l'aproparien al CI del Carrer del Balç, tot i que l'ús augmentaria considerablement si s'agafen les xifres absolutes d'usuaris del total d'espais del MCM.

Malgrat tot, la impressió de les persones visitants sol ser positiva després d'haver realitzat la visita i s'aprecia un reconeixement dels esforços que ha realitzat el MCM en la millora d'alguns aspectes, tot i que cal continuar treballant-hi:

- l'exposició permanent: amb la redistribució d'algunes peces, la delimitació de les diverses sales a partir d'una diferenciació cromàtica dels espais, la creació de nous panells explicatius amb una estètica més actual i donant més importància a les sales dedicades a l'escultura barroca. Tot i aquests esforços l'exposició permanent del MCM encara es veu com un espai massa clàssic i tancat, la qual cosa pot provocar en els usuaris potencials els recels, que avui en dia s'haurien d'anar superant, que el fet de visitar un museu és quelcom avorrit i que aquests equipaments estan creats únicament per a experts en la matèria.
- la programació de les temporals: part del dinamisme que, tant des del museu com des dels grups d'interès o dels grups polítics, es determina com a factor important a aconseguir per part del MCM ha d'arribar a través de les exposicions temporals. És important, doncs, continuar treballant en aquesta línia si es vol augmentar el grau d'ús de l'equipament i, especialment, si es volen atraure nous segments de públic, ja que les exposicions temporals poden permetre aquesta versatilitat, tant pel que fa al tipus de temàtiques escollides com a les activitats paral·leles que s'hi programin.
- el servei educatiu: ha estat un dels aspectes del museu que ha augmentat més en usuaris i que sol estar ben valorat. Caldria, potser, un major retorn del professorat cap a l'equipament per saber quina és la impressió que s'enduen, per què han escollit aquesta visita i, per tant, recollir dades que permetin anar millorant i actualitzant les visites per tal de no perdre els usuaris actuals (tot i que l'alumnat canviï d'un curs a un altre el professorat sol ser el mateix, la qual cosa pot conduir a la impressió que al MCM ja s'hi ha anat molts cops) i de mirar de guanyar-ne de nous.

Totes aquestes millores, però, no tenen sentit sense una política de comunicació activa per part del MCM. No es tracta només d'aparèixer als mitjans pel sol fet d'aparèixer-hi, però a vegades els equipaments tendeixen a invertir molt temps en la organització d'activitats que després no arriben a la població per una difusió incorrecta i/o tardana.

També cal escollir els canals de difusió, no centrar-se només en la premsa convencional, sinó que també seria interessant que el MCM tingués una presència major a la xarxa. S'ha realitzant un bon treball a la pàgina web del museu, visualment atractiva i intuïtiva per a les persones que l'utilitzen, però que serveix més per a aconseguir informació sobre les seves col·leccions (punt que encara podria ampliar-se) i per informar-se a l'hora de realitzar una visita. Per a difondre accions més puntuals, a part del *newsletter* que s'envia periòdicament a 1.387 contactes, caldria tenir una major presència a les xarxes socials, uns recursos que ja fa anys que museus i equipaments patrimonials van introduint dins els seus canals de difusió habituals. Cal tenir en compte, però, que sempre és preferible no estar present a les xarxes, que no pas no ser-hi actiu. Per això i per a aconseguir que es produeixi un retorn de les persones a través d'aquestes xarxes i que no es tracti només d'"anunciar" accions de l'equipament cal planificar molt bé la gestió d'aquest tipus de recursos i, si el MCM s'obris al seu ús, caldria que es coordinés amb l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa que ja disposa d'un compte de *facebook* del qual, segons la pròpia AMCM, "actualment cal replantejar i planificar la seva dinamització" per evitar precisament l'estat d'inactivitat.

Tot i que aquest treball no versis sobre l'AMCM sí que cal tenir-la en compte com a entitat que permet una connexió major amb les persones interessades en el MCM, però que no estan vinculades directament amb la gestió de l'equipament. Cal, doncs, que l'AMCM continuï amb aquesta tasca i, sobretot, que augmenti i diversifiqui les seves activitats, ja que disposa d'una flexibilitat (sobretot econòmica) que el MCM com a equipament municipal no té, tot i que com a contrapartida cal recordar que l'associació està formada per persones que desenvolupen les seves tasques de manera voluntària i en el seu temps lliure i que, per tant, no es pot demanar el mateix grau de professionalització o de dedicació que es demanaria a persones que percebessin un sou a canvi. És important recordar, també, que la tasca de l'associació ha de ser un complement a la del museu i que aquest darrer no pot descarregar les seves responsabilitats en la primera, que existeix per col·laborar amb les accions del Museu Comarcal de Manresa (*Estatuts...*, 1998, 2013). L'opinió que si al MCM no s'hi fan més activitats és perquè la seva associació no és prou activa, si bé no s'ha observat en la direcció de l'equipament sí que s'ha percebut en alguna de les persones que hi treballa i és important puntualitzar que, tot i que certament la tasca de l'AMCM s'ha diluït en els últims anys i caldria reactivar-la, hi ha molts museus i equipaments patrimonials que tenen un gran dinamisme i que no disposen d'associació d'amics.

Un altre aspecte en el qual caldria incidir segons s'evidencia en les opinions recollides a través de tots els mitjans utilitzats en el treball (enquestes a públic i a no públic, trobades amb grups de discussió, converses amb els grups presents a l'Ajuntament i amb el personal del MCM) és un major aprofitament dels espais del MCM, especialment del claustre del museu. Segons algunes de les opinions recollides caldria activar aquest espai fins i tot realitzant activitats no vinculades directament amb la missió o les col·leccions de l'equipament, però que serviren per apropar la ciutadania a l'edifici i contribuirien a crear aquelles noves centralitats que tant necessita el museu, que actualment presenta el problema de no trobar-se dins de cap circuit habitual de circulació a peu de la ciutat. En aquest sentit és especialment rellevant el fet que l'activitat del MCM més recordada per les persones enquestades sigui l'organització dels *Vespres al claustre*, fins i tot anys després d'haver deixat de fer-se.

A part de les propostes més diverses, com els *Vespres al claustre*, que engloben des de la realització de concerts a espectacles teatrals, les activitats que es considera que poden tenir força acceptació són les vinculades a la gastronomia, tal com s'evidencia en el CI del Carrer del Balç, on les activitats més recordades són les de tipus gastronòmic, especialment la programació del FesTapes al carrer del Balç.

Tot i que la programació d'actes i activitats en espais del MCM no directament vinculades a la seva missió pot representar un apropament de les persones a l'entorn de l'equipament és important recordar que aquest apropament és físic i que no sol anar acompanyat d'una aproximació conceptual. També cal plantejar, doncs, l'activació d'espais com el claustre des de la missió pròpia de l'equipament, especialment en tot allò que es refereix a l'art contemporani, que té una presència més limitada en l'àmbit de l'exposició permanent i que sempre s'ha de vincular més a les temporals i a accions puntuals.

Dels resultats obtinguts en el treball és especialment interessant, no per sorprenent sinó per aclaparador, constatar quins són els punts de referència a nivell patrimonial de la ciutat de Manresa, tant per a la seva ciutadania com per a les persones foranies. L'espai més anomenat ha estat, sens dubte, la basílica de la Seu i no només això, sinó que un gran nombre de persones també declarava haver-la visitat. Quelcom similar, però amb un menor nombre de persones, succeeix amb la Cova de Sant Ignasi. Un gran beneficiat d'aquests pols d'atracció de visitants és el CI del Carrer del Balç ja que una part del públic que rep són persones que anant direcció la Seu o la Cova passen per davant de l'equipament i prenen la decisió de visitar-lo. El MCM, amb una ubicació més allunyada, no es pot beneficiar d'aquest fet, però sí que pot realitzar un apropament als visitants d'aquests espais a través d'altres mecanismes. Un d'aquests mecanismes que ja està contemplat a les taxes municipals i que només caldria activar és el de les entrades combinades, existint un paquet conjunt amb el carrer del Balç i un altre amb el carrer del Balç i la Seu. També cal tenir en compte que la connexió entre la Cova, la Seu i el MCM també està contemplada en el pla director de

Manresa 2022, volent convertir aquests tres espais en espai de visita imprescindible per als peregrins que arribin a la ciutat: la Cova com a espai ignasià per excel·lència, el MCM com a espai de rebuda de pelegrins i el binomi Seu-Balç com a espais rellevants en la Manresa que trobà sant Ignasi.

Els resultats de les enquestes han constatat, també, que un dels referents a l'hora d'ubicar l'edifici del MCM són les Piscines Municipals, que avui en dia compten amb quasi 5.000 socis i que representen un espai força transitat de la ciutat, tant pel que fa als socis que fan ús de les seves instal·lacions, com per les persones que participen en competicions de natació o waterpolo i les que les acompanyen.

Tot i que tots dos equipaments estiguin tant propers pràcticament mai no han tingut una relació habitual encara que fa tres anys es va iniciar un punt de col·laboració a través dels casals infantils d'estiu organitzats per les Piscines Municipals, en què els infants participants un matí a la setmana realitzen una de les activitats didàctiques del MCM. El primer any van realitzar diverses de les activitats que s'ofereixen a les escoles; en el segon, en canvi, es va aprofitar per crear una sèrie d'activitats que es podien realitzar per separat, però que tenien un fil conductor articulat al voltant de la idea de *Què passaria si... treballéssim al Museu?*, on es pretenia aproximar-se a les tasques internes d'un museu d'una manera dinàmica i lúdica. Es va aprofitar l'ocasió, doncs, per crear activitats noves que podran ser utilitzades en futures ocasions, tant per casals com per escoles.

La connexió amb les Piscines Municipals, essent elles mateixes un important pol d'atracció, hauria de ser més fluïda al llarg de tot l'any, començant per millorar la senyalètica en aquella ala de l'edifici i, per tant, contribuint a la visibilització de la presència del MCM. Una altra opció pot ésser el fet d'oferir descomptes o gratuïtats als socis i sòcies de l'equipament o a les persones que assisteixen a les competicions de natació. No és estrany, de fet, trobar alguns pares de nedadors i nedadores que entre competició i competició aprofiten per fer una visita als espais del Museu.

Finalment, un aspecte en el qual caldria incidir i que ja s'ha apuntat més amunt és la modernització de la museografia de l'equipament. Segons la majoria d'opinions recollides caldria mantenir el recorregut cronològic ja que com a museu comarcal li dóna sentit, però alhora caldria que es singularitzés a partir de les col·leccions més rellevants que, en aquest cas, serien les d'escultura barroca. Són els retaules, de fet, les peces més recordades per les persones enquestades que algun cop han visitat l'equipament i les més valorades per aquelles que acabaven de realitzar la visita.

Tot i que per a realitzar aquesta millora cal una inversió considerable, cal tenir en compte que representaria un revulsiu per al museu, tant per

les persones visitants com també per les persones que hi treballen, ja que fa anys que des del consistori es van plantejant millores que si arriben ho fan de manera molt diluïda. L'interès i les expectatives que té una part de la població de l'àrea d'influència de l'equipament, Manresa i el seu entorn més immediat, en les millores dels espais del MCM es van fer evidents l'any 2011. Les obres de millora del museu que s'estaven realitzant van ser anunciades a la premsa de la zona, principalment al Regió7, però en alguna de les notícies no es va concretar quan s'inaugurarien i des del museu es van trobar que moltes més persones de les que habitualment visiten l'equipament s'hi apropaven mogudes per aquesta reforma dels espais. Cal, però, que l'esperada millora (no la realitzada fa tres anys, sinó la futura plantejada en els plans directors) compleixi les expectatives del públic, ja que és l'única manera de fidelitzar-lo i que aquest recomani l'equipament. No cal oblidar que, tot i la importància de les campanyes de comunicació, un dels principals mètodes d'atracció de públic continua sent el boca-orella.

Totes aquestes propostes i les que puguin sorgir de les relectures del present treball, així com de futurs estudis que es puguin realitzar, cal que siguin debatudes per totes les persones vinculades amb el MCM, a nivell d'organització interna o de suport extern, amb la finalitat no tant d'augmentar el nombre d'usuaris per tenir arguments quantitatius que justifiquin les partides pressupostàries destinades des del consistori per mantenir la seva activitat (que també), sinó perquè és important tenir present que “el «museu social» per excel·lència és el museu d'un petit territori (...) no pel patrimoni que conserva (...) sinó pel públic a qui serveix” (ROSAS, 1989) i cal que aquest públic sigui tant nombrós i divers com sigui possible.

Bibliografia

Actes municipals. 03-06-1896 (data de creació) (AHCM/AM I-128).

ALCALDE, G. (1997): *Els públics del Museu Comarcal de la Garrotxa (1988-1995). Avaluació de la implicació del Museu en la comunitat*. Olot: Museu Comarcal de la Garrotxa.

ALCALDE, G. i RUEDA, J.M. (1989): “Els museus i el seu públic: Una realitat local i comarcal a considerar”, a *Aixa*, 2: 57-63. Arbúcies: La Gabella.

ALCALDE, G. i RUEDA, J.M. (2004): *L'ús del Museu d'Art de Girona: anàlisi de la utilització del centre en el període 2002-2003*. Girona: Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona.

ALCALDE, G. i RUEDA, J.M. (2008): “Una aproximación al análisis del no-público de los museos a partir del estudio de uso del Museo de Arte de Girona”, a *mus-A*, 10: 90-97. Sevilla: Dirección General de Instituciones del Patrimonio Histórico, Consejería de Cultura, Junta de Andalucía.

ASENSIO, M. i POL, E. (2002): “¿Para qué sirven hoy los estudios de público en museos?”, a *Revista de Museología*, 24-25: 11-20. Madrid: Asociación Española de Museólogos.

ASENSIO, M.; POL, E. i GOMIS, M. (2001): *Planificación en Museología: el caso del Museu Marítim de Barcelona*. Barcelona: Museu Marítim de Barcelona.

“Editorial”, a *mus-A*, 10: 5. Sevilla: Dirección General de Instituciones del Patrimonio Histórico, Consejería de Cultura, Junta de Andalucía.

Estatuts de l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa (1998) (no publicat).

Estatuts de l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa (2013) (no publicat).

Evaluación del retorno social de las ayudas públicas en cultura (2013). Vitoria-Gasteiz: Kulturaren Euskal Behatokia-Observatorio Vasco de la Cultura.

HOOPER-GREENHILL, E. (1998): *Los Museos y sus visitantes*. Gijón: Trea.

Manresa 2022. Pla director. Resum executiu (2014) (no publicat).

MENGIN, A. De (2001): "La notion de «non-public» confrontée aux études auprès des non-visiteurs de la Cité des Sciences et de l'Industrie", a: DONNAT, O. i OCTOBRE, S. (ed.), *Les publics des équipements culturels. Méthodes et résultat d'enquêtes*: 187-201. París: Ministère de la Culture et de la Communication.

SCHUSTER, J.M. (1995): "The Public Interest in the Art Museum's Public", a: PEARCE, S. (ed.), *Art in Museums*: 109-142. London i Atlantic Highlands: The Athlone Press.

PÉREZ SANTOS, E. (2000): *Estudio de visitantes en museos: metodología y aplicaciones*. Gijón: Trea.

PÉREZ SANTOS, E. (2008a): "El estado de la cuestión de los estudios de público en España", a *mus-A*, 10: 20-30. Sevilla: Dirección General de Instituciones del Patrimonio Histórico, Consejería de Cultura, Junta de Andalucía.

PÉREZ SANTOS, E. (2008b): "Metodología básica de la investigación de público en museos: áreas de actuación, variables implicadas, tipos de investigaciones y técnicas utilizadas", a *mus-A*, 10: 48-57. Sevilla: Dirección General de Instituciones del Patrimonio Histórico, Consejería de Cultura, Junta de Andalucía.

RIBAS, M. (1995): *Públic en els museus: L'estudi de públic i l'avaluació com a eines de gestió*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Direcció General del Patrimoni Cultural.

ROSAS, J. (1989): "Els estudis de públic com a base de la re-orientació dels museus d'un petit territori", a *Aixa*, 2: 141-144. Arbúcies: La Gabella.

STOA, PROPOSTES CULTURALS I TURÍSTIQUES (1997): *Pla director de l'Antic Col·legi de Sant Ignasi de Manresa* (no publicat).

SUBIRATS, J. i FINA, X. (dir.) (2008): *El Retorn social de les polítiques culturals*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

TORRENT, I. (1991) "Dipòsits documentals. Museus", a RIU I RIU, M. (dir.): *Història de la Ciutat de Manresa (1900-1950)*, vol. I.: 26-32. Manresa: Caixa de Manresa.

TRANSVERSAL PRODUCCIÓ I GESTIÓ CULTURAL (2009): *Pla director de l'antic Col·legi de Sant Ignasi* (no publicat).

ANNEXOS

MCM	Número d'enquesta:	Enquestador/a:
Dia:	Hora d'entrada:	Hora de sortida:
Sexe: ☐ Home ☐ Dona	Edat:	
Companyia:		
☐ No ☐ Parella ☐ Família ☐ Amics/gues ☐ Companys/es de feina o estudis		
Estudis acabats:		
☐ No ☐ Primaris ☐ Secundaris ☐ Superiors		
Ocupació:		
☐ En actiu ☐ Estudiant ☐ A l'atur ☐ Pensionista		
Tipus d'ocupació i sector		
Procedència		
☐ Catalunya	Municipi:	
☐ Estat espanyol	Comunitat autònoma:	
☐ Altres països	País:	
Motivació de la visita:		
És el primer cop que visita el MCM? ☐ Sí ☐ No Coneixia el MCM amb anterioritat? ☐ Sí ☐ No		
Com ha conegut el museu?		
☐ Ja havia vingut	☐ Recomanació	☐ Oficina de Turisme
☐ Fulleria	☐ Cartells indicadors	☐ Premsa
☐ Altres		
Ha tingut problemes per localitzar el Museu? ☐ Sí ☐ No		
Amb quina previsió ha pres la decisió de visitar el Museu?		
☐ Mateix moment ☐ Mateix dia ☐ Dia abans ☐ Dies abans		
El MCM es correspon a les expectatives que tenia?		
☐ És millor ☐ És igual ☐ És pitjor		
Possibles comentaris:		
.....		
Què li ha agradat més?		
Què li ha agradat menys?		
.....		
Què creu que vol explicar l'equipament? Quin contingut creu que vol posar en relleu? (en una frase curta)		
.....		

Coneix alguna activitat que organitzi el Museu? ☐ Sí ☐ No		
Quina?		
Coneix les exposicions temporals? ☐ Sí ☐ No		
Quina recorda?		
Sap que a Manresa hi ha l'Espai Memòries?	L'ha visitat mai?	
☐ Sí ☐ No	☐ Sí ☐ No	
I el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç?	L'ha visitat mai?	
☐ Sí ☐ No	☐ Sí ☐ No	
Sabria dir algunes activitats que s'hi organitzin? (en tots dos espais)		
Espai Memòries:		
.....		
Cl c/ del Balç:		
.....		
Quins altres elements patrimonials i/o museïtzats coneix a la ciutat?		
	Els ha visitat?	
☐ La Seu	☐ Sí ☐ No	
☐ La Cova	☐ Sí ☐ No	
☐ Espais ignasians (casa amigant, capella del rapte, pou de la gallina...)	☐ Sí ☐ No	
☐ Elements modernistes (Casino, Casa Lluvià, Torre Lluvià...)	☐ Sí ☐ No	
☐ Patrimoni industrial (Fàbrica Nova, els Panyos, l'Escorxador...)	☐ Sí ☐ No	
☐ Museu de Geologia Valentí Masachs	☐ Sí ☐ No	
☐ Museu de la Tècnica	☐ Sí ☐ No	
☐ Cal Jorba	☐ Sí ☐ No	
☐ Altres		
.....		
Habitualment visita museus? ☐ Sí ☐ No		
Quan va ser l'última vegada que en va visitar un?		
☐ En els últims sis mesos	☐ En l'últim any	☐ L'any anterior
☐ Fa dos anys	☐ Fa més de 5 anys	☐ Mai

Annex 1. Model d'enquesta realitzada al Museu Comarcal de Manresa.

Espai Memòries	Número d'enquesta:	Enquestador/a:
Dia:	Hora d'entrada:	Hora de sortida:
Sexe: ☐ Home ☐ Dona	Edat:	
Companyia:		
☐ No ☐ Parella ☐ Família ☐ Amics/gues ☐ Companys/es de feina o estudis		
Estudis acabats:		
☐ No ☐ Primaris ☐ Secundaris ☐ Superiors		
Ocupació:		
☐ En actiu ☐ Estudiant ☐ A l'atur ☐ Pensionista		
Tipus d'ocupació i sector		
Procedència		
☐ Catalunya	Municipi:	
☐ Estat espanyol	Comunitat autònoma:	
☐ Altres països	País:	
Motivació de la visita:		
És el primer cop que visita l'Espai Memòries? ☐ Sí ☐ No		
Coneixia l'Espai Memòries amb anterioritat? ☐ Sí ☐ No		
Com ha conegut l'E. M.?		
☐ Ja havia vingut	☐ Recomanació	☐ Oficina de Turisme
☐ Fulleria	☐ Cartells indicadors	☐ Premsa
☐ Altres		
Ha tingut problemes per localitzar-lo? ☐ Sí ☐ No		
Amb quina previsió ha pres la decisió de visitar l'Espai Memòries?		
☐ Mateix moment ☐ Mateix dia ☐ Dia abans ☐ Dies abans		
L'Espai Memòries es correspon a les expectatives que tenia?		
☐ És millor ☐ És igual ☐ És pitjor		
Possibles comentaris:		
.....		
Què li ha agradat més?		
Què li ha agradat menys?		
.....		
Què creu que vol explicar l'equipament? Quin contingut creu que vol posar en relleu? (en una frase curta)		
.....		

Coneix alguna activitat que organitzi l'Espai? ☐ Sí ☐ No	
Quina?	
Recorda la temàtica d'alguna temporada anterior? ☐ Sí ☐ No	
Quina era?	
Sap que a Manresa hi ha el MCM?	L'ha visitat mai?
☐ Sí ☐ No	☐ Sí ☐ No
I el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç?	L'ha visitat mai?
☐ Sí ☐ No	☐ Sí ☐ No
Sabria dir algunes activitats que s'hi organitzin? (en tots dos espais)	
MCM:	
.....	
Cl c/ del Balç:	
.....	
Quins altres elements patrimonials i/o museïtzats coneix a la ciutat?	
Els ha visitat?	
☐ La Seu	☐ Sí ☐ No
☐ La Cova	☐ Sí ☐ No
☐ Espais ignasians	☐ Sí ☐ No
(casa amigant, capella del rapte, pou de la gallina...)	
☐ Elements modernistes	☐ Sí ☐ No
(Casino, Casa Lluvià, Torre Lluvià...)	
☐ Patrimoni industrial	☐ Sí ☐ No
(Fàbrica Nova, els Panyos, l'Escorxador...)	
☐ Museu de Geologia Valentí Masachs	☐ Sí ☐ No
☐ Museu de la Tècnica	☐ Sí ☐ No
☐ Cal Jorba	☐ Sí ☐ No
☐ Altres	
.....	
Habitualment visita museus? ☐ Sí ☐ No	
Quan va ser l'última vegada que en va visitar un?	
☐ En els últims sis mesos	☐ En l'últim any
☐ Fa dos anys	☐ Fa més de 5 anys
	☐ L'any anterior
	☐ Mai

Annex 2. Model d'enquesta realitzada a l'Espai Memòries.

CI del c/ del Balç	Número d'enquesta:	Enquestador/a:
Dia:	Hora d'entrada:	Hora de sortida:
Sexe: ☐ Home ☐ Dona	Edat:	
Companyia:		
☐ No ☐ Parella ☐ Família ☐ Amics/gues ☐ Companys/es de feina o estudis		
Estudis acabats:		
☐ No ☐ Primaris ☐ Secundaris ☐ Superiors		
Ocupació:		
☐ En actiu ☐ Estudiant ☐ A l'atur ☐ Pensionista		
Tipus d'ocupació i sector		
Procedència		
☐ Catalunya	Municipi:	
☐ Estat espanyol	Comunitat autònoma:	
☐ Altres països	País:	
Motivació de la visita:		
És el primer cop que visita el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç? ☐ Sí ☐ No		
Coneixia el CI del c/ del Balç amb anterioritat? ☐ Sí ☐ No		
Com ha conegut l'equipament?		
☐ Ja havia vingut	☐ Recomanació	☐ Oficina de Turisme
☐ Fulleria	☐ Cartells indicadors	☐ Premsa
☐ Altres		
Ha tingut problemes per localitzar l'equipament? ☐ Sí ☐ No		
Amb quina previsió ha pres la decisió de visitar-lo?		
☐ Mateix moment ☐ Mateix dia ☐ Dia abans ☐ Dies abans		
El CI del carrer del Balç es correspon a les expectatives que tenia?		
☐ És millor ☐ És igual ☐ És pitjor		
Possibles comentaris:		
.....		
Què li ha agradat més?		
Què li ha agradat menys?		
.....		
Què creu que vol explicar l'equipament? Quin contingut creu que vol posar en relleu? (en una frase curta)		
.....		

Coneix alguna activitat que organitzi el CI del c/ del Balç? ☐ Sí ☐ No	
Quina?	
Coneix el MCM? ☐ Sí ☐ No	L'ha visitat mai? ☐ Sí ☐ No
I l'Espai Memòries? ☐ Sí ☐ No	L'ha visitat mai? ☐ Sí ☐ No
Sabria dir algunes activitats que s'hi organitzin? (en tots dos espais)	
MCM:	
Espai Memòries:	
Quins altres elements patrimonials i/o museïtzats coneix a la ciutat?	
Els ha visitat?	
☐ La Seu	☐ Sí ☐ No
☐ La Cova	☐ Sí ☐ No
☐ Espais ignasians (casa amigant, capella del rapte, pou de la gallina...)	☐ Sí ☐ No
☐ Elements modernistes (Casino, Casa Lluvià, Torre Lluvià...)	☐ Sí ☐ No
☐ Patrimoni industrial (Fàbrica Nova, els Panyos, l'Escorxador...)	☐ Sí ☐ No
☐ Museu de Geologia Valentí Masachs	☐ Sí ☐ No
☐ Museu de la Tècnica	☐ Sí ☐ No
☐ Cal Jorba	☐ Sí ☐ No
☐ Altres	
Habitualment visita museus? ☐ Sí ☐ No	
Quan va ser l'última vegada que en va visitar un?	
☐ En els últims sis mesos	☐ En l'últim any ☐ L'any anterior
☐ Fa dos anys	☐ Fa més de 5 anys ☐ Mai

Annex 3. Model d'enquesta realitzada al Centre d'Interpretació del Carrer del Balç.

No públic			Número d'enquesta:	Enquestador/a:
Dia:		Hora:		Lloc:
Sexe:	☐ Home	☐ Dona	Edat:	
Estudis acabats:				
☐ No ☐ Primaris ☐ Secundaris ☐ Superiors				
Ocupació:				
☐ En actiu ☐ Estudiant ☐ A l'atur ☐ Pensionista				
Tipus d'ocupació i sector				
Sap que a Manresa hi ha el MCM? ☐ Sí ☐ No				
Podria dir-me on es troba:				
Quan va ser l'última vegada que el va visitar?				
☐ En els últims sis mesos ☐ En l'últim any ☐ L'any anterior ☐ Fa dos anys ☐ Fa més de 5 anys ☐ Mai				
Sabria dir quines peces són les més destacades?				
Quina?				
Sap que a Manresa hi ha l'Espai Memòries? ☐ Sí ☐ No				
Quan va ser l'última vegada que el va visitar?				
☐ En els últims sis mesos ☐ En l'últim any ☐ L'any anterior ☐ Fa dos anys ☐ Fa més de 5 anys ☐ Mai				
Coneix alguna de les activitats que organitza? ☐ Sí ☐ No				
Quina?				
Sap que a Manresa hi ha el CI del Carrer del Balç? ☐ Sí ☐ No				
Quan va ser l'última vegada que el va visitar?				
☐ En els últims sis mesos ☐ En l'últim any ☐ L'any anterior ☐ Fa dos anys ☐ Fa més de 5 anys ☐ Mai				
Coneix alguna de les activitats que organitza? ☐ Sí ☐ No				
Quina?				

Coneix altres elements patrimonials i/o museïtzats a la ciutat de Manresa?	
	Els ha visitat?
☐ La Seu	☐ Sí ☐ No
☐ La Cova	☐ Sí ☐ No
☐ Espais ignasians (casa amigant, capella del rapte, pou de la gallina...)	☐ Sí ☐ No
☐ Elements modernistes (Casino, Casa Lluvià, Torre Lluvià...)	☐ Sí ☐ No
☐ Patrimoni industrial (Fàbrica Nova, els Panyos, l'Escorxador...)	☐ Sí ☐ No
☐ Museu de Geologia Valentí Masachs	☐ Sí ☐ No
☐ Museu de la Tècnica	☐ Sí ☐ No
☐ Cal Jorba	☐ Sí ☐ No
☐ Altres	
Quin és l'últim museu que ha visitat?	
Quan va ser?	
☐ En els últims sis mesos	☐ En l'últim any ☐ L'any anterior
☐ Fa dos anys	☐ Fa més de 5 anys ☐ Mai
Per quin motiu?	

Annex 4. Model d'enquesta de no-públic.